National Library 55253
Gen. Acquisitions Section
OTTAWA, Ont. K1A ON4

B103/C/4/5.

VABA EESTLANE

Second class mail registration number — 1089.

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

ILMUB IGAL TEISIPÄEVAL JA NELJAPÄEVAL

Nr. 40 (2961) XXXII aastakäik

Teisipäeval, 31. mail 1983 — Tuesday, May 31, 1983

Üksiknumbri hind 60 senti

National Library Bibliothèque Nationale JUIN JUNE 7 1983 NEWSPAPER DIVISION DIVISION DES JOURNAUX

Anne Kriisa Miss Tallinnaks

Vihmasadu ei takistanud eestlastel pühapäeva õhtupoolikul Eesti Majja minekut, kus peeti Miss Tallinna valimiste Tallinna Trallam. Juba oli Karavani-pidustustele omast meeleolu. Õhtu oli kui ametlik avalöök pidustusele, kus lihtne kuid mõjuv Lia Holmbergi lavadekoratsioon andis sellele etnilise kuuluvuse.

Juba varem oli Miss Tallinna kandidaatidel olnud kokkusaamine kohtunikega, kelleks olid Toronto Metro esimehe P. Godfrey abikaasa Gina Godfrey, East York linnapea David Johnson, Toronto linnapea esindajana linnanõunik Tony O'Donohue, E.V. aupeakonsul Ilmar Heinsoo, „Toronto Sun" sporditoimetaja George Gross ja „Toronto Star" sporditoimetaja Paul Warnick.

Õhtu esimese poole, Miss Tallinna valimistseremoonia, avas Toronto linnapea esindaja T. O'Donohue,

ANNE KRIISA

väljendades rõõmu, et Tallinna paviljon jälle võtab osa Karavanist, kus etnilised grupid tutvustavad end teistele.

Ta soovis eestlastele edu Karavanipidustusel.

Teadustajad Anne Liis Tüll ja Andres Raudsepp tutvustasid kohtunikke ja iseloomustasid Miss Tallinna, kel peab olema loomuliku noore naise soojust ja meeldivust, enesekindlust ja intelligentsi, oskust igaühega ausal ja ehtsal viisil kohtumiseks, on aktiivselt osa võtnud eesti ja kanada ühiskondlikust elust ja peab olema teadlik oma kultuuripärandist ja sellega Kanada rikastamist eestlaste poolt.

Esimeseks tõi tänavune Tallinna linnapea Allan Laur lavale ükshaaval **kandidaadid kokteilriietuses.** Esimeseks Monika Kask, järgnesid Tiina Korjus, Piret Kai Kreem, Anne Kriisa, Anne Käärid, Merike Lainevool, Selina Reiman, Kathy Tihane ja Lydia Elinora van der Veen. Taustamuusikat mängis „Orpheus" orkester helilindilt.

Kuna Gina Godfrey'l oli just sel päeval sünnipäev, siis pani A. Raudsepp rahva talle eestikeelset „Ta elagu" laulma.

Kalev Estienne võimlejad Sirje Järvel, Linda Makk ja Heli Oder esitasid rütmilist võimlemist.

East York linnapea ütles Tallinn paviljoni külalistele tere tulemast East Yorki. Ta ütles, et East York on uhke, et eestlaste kultuurikeskus asub selles linnaosas, kus on mitmeid etnilisi gruppe; ühes koolis kuni 50 rahvust.

Kalev Estienne võimlejad jätkasid esinimist lintidega,

misjärel kandidaadid esinesid spordiriietuses, igaüks talle lähedasema spordiharu viljelejana, mis lõpuks kujunes ühiseks lavatantsuks.

Alt Monica Zerbe laulis neli laulu, ühe hispaania, ühe inglise ja kaks eesti keeles: Mart Saare „Ema laul" ja rahvaviisi „Küla mul ütles"; klaveril saatis Liina Teose.

Uuesti tulid kandidaadid end tutvustama, M. Kask Muhu, T. Korjus Kihnu, P. Kreem Mustjala, A. Kriisa Väike-Maarja, A. Käärid Pühalepa, M. Lainevool Järva-Jaani, S. Reiman Pärnu-Jaagupi, K. Tihane Kihelkonna ja L. van der Veen Järva-Jaani rõivastes.

Nad jäid pärast esinemist lavale ritta ja moodustasid värvikülluse pildi.

Veel esinesid neli Kalev Estienne tütarlast ja selle järel alustati õhtu põnevaima osaga, Miss Tallinna tiitli omistaja selgitamisega. Alustati eriauhindade saajatega. Parima naeratuse auhind anti Kathy Tihasele, parima rahvarõivaste auhina Tiina Korjusele, parim spordirõivastuse auhinna Monika Kasele, parim meeldivus ja poosi auhind Piret Kreemile, enim atleetilise hoiaku auhind Merike Lainevoolule, kauneim kokteilikleidi auhind Selina Reimanile, endaväljendaja auhind Lydia van der Veenile ja enim meelepärasuse auhind Anne Kääridile.

Siis avas E.V. aupeakonsul I. Heinsoo zhürii otsuse,

kus Miss Tallinna tiitli omajaks oli valitud Anne Kriisa.

Koos Miss Tallinn eelmise tiitliomaja Ellen Valteri ja tänavuse linnapea Allan Liikiga anti üle kingitused, Miss Tallinn '83 lint ja roosid.

Anne Kriisa on sündinud Torontos 1963. Lõpetas tänavu esimese õppeaasta Toronto ülikoolis Physical and Health osakonnas. Ta on võtnud aktiivselt osa sportlikust tegevusest keskkoolis, eriti kergejõustikus. On lõpetanud eesti keskkooli, on tantsinud „Kungla" rahvatantsurühmas, võtnud osa Kalev Estienne võimlemisest ja mänginud „Kalevi" võrkpalli naiskonnas, on kuulunud eesti ujumisvõistkonda ja võistelnud eesti sportlaste hulgas Vabal olümpiaadil 1980. Ta on olnud suusatamise instruktoriks Blue Mountain'is, purjetab, harrastab purjelaulasporti ja naudib reisimist. Ta mängib ka klassikalist kitarri ja orelit ning talle meeldib teha alati midagi koomilist rahva naerma ajamiseks.

Miss Tallinn sai auhinnaks sularahvas $250 (E. Tampõld, A. Haavaniit ja Karavan), spordivarustust Adidase kompaniilt, kuldketi EAK-lt, kristallkiünlajalad soome kinkeärilt ja veel mitmeid muid esemeid.

Ka teistele osavõtjaile jagati mitmesuguseid kingitusi.

Tseremoonia lõpus Evelyn Koop, tänavuse karavanipidustusest osavõtmise algataja ja aktiivne organisaator avaldas kõigile néile, kes õhtu teostamisele kaasabi andsid, südamest tänu. Teadustaja A. Raudsepp lisas sellele veel, et rahvas tuleks kõik pikale karavanipidustusele, ostes selleks eelmüügilt passe ja nööpe, mida mõned õhtul juba rinnal kandsid.

Pärast tseremooniat algas Tallinna Trallami teine pool, tantsuõhtu Orpheus orkestri saatel.

Õhtu filmiti ka CBC (E. Vääri) poolt ja esitati hilisõhtustes uudistes.

T.E.S. Täienduskooli tänavused lõpetajad. Pildil esireas vasakult: õpetaja Elfriede Kuusk, Monica Roose, Tiia Pihl, Pia Kori, Janet Kivi, Kai Rannik, koolijuhataja Henn Ründva, Lisa Pilvet, Kadri Sepp, Erika Meipoom, Ingrid Süld; seisavad õpetaja Ludvig Luide, Alar Petersoo, Ivar Soever, Russell Illingworth, Andrus Küng, Mike Saarna, Tavo Rooneem, Erik Korjus, Victor Härm, Heikki Altosaar, Markus Tamm, Toivo Träss ja Thomas Olvet. Foto: Vaba Eestlane

Sõjakurjategijad antakse välja Iisraelile

USA kohtuministeeriumi kava on rahvusvaheliste seaduste ja moraali vastane

NEW YORK (VES) — USA Kohtuministeeriumil on kava juba aastaid kestnud ja vastuoluliseks kujunenud n.n. sõjakurjategijate küsimus lahendada sel viisil, et nad antakse välja Iisraelile kohtumõistmiseks ja karistamiseks. Esimesena kuuluks väljaandmisele rumeenia ortodokskiriku peapiiskop Valerian Trifa, kellelt USA kodakondsus ära võeti põhjendusega, et ta üliõpilasena Rumeenias kuludes Raudkaardi koosseisu, olevat ässitanud rahvast üles juutide vastu. Shveitsi ja Lääne-Saksamaa keeldusid Trifale asüüli andmast ja isegi praegune Rumeenia kommunistlik valitsus ei võtnud teda vastu.

Kohtuministeeriumi eriuurimiste osakonnal on praegu käsil deporteerimise aktsioon 14 isiku vastu, kellelt on natsidega koostöötamise süüdistuse pärast kodakondsus ära võetud; 11 isiku vastu on eriosakonnal kohtutes protsess pooleli ja enam kui 20 isikut ootavad kohtu alla andmist.

Kui teatavaks sai, et kohtuministeerium on pööranud Iisraeli valitsuse poole peapiiskop Valerian Trifa deporteerimiseks juudiriiki, millele nõusoleku puhul järgneks kõigi teiste kodakondsuse kaotanud isikute üleandmine Iisraeli asutustele, küsitles „The New York Times" tuntud juriste selle plaani seaduspärasuse kohta.

EBASEADUSLIK JA MORAALIVASTANE

Telford Taylor, USA peasüüdistaja Nürnbergi sõjatribunaalis, raamatute autor ja konstitutsiooniliste seaduste professor Columbia ülikoolis, seletas, et n.n. sõjakurjategijate andmine Iisraelile kohtumõistmiseks ja karistamiseks ei oleks tark tegu, ega ei oleks ka rahvusvaheliste seadustega kooskõlas. „Iisrael on riik, millel on kõige vähem võimalust osutada erapooletust". Iga isiku üle peab kohut mõistma kohas, millel on midagi ühist kuriteoga, milles isikut süüdistatakse, ja kohas, kus temal on võimalus saada õiget kohtumõistmist".

Telford Taylor ja teised asjatundjad on endiste natside Iisraelile üleandmise vastu põhjusel, et oleks legaalse õigluse vastane deporteerida isik maale, kus ta ei ole kunagi viibinud ja korraldada tema üle kohtumõistmine juudi riigi poolt juudi rahva vastu toime pandud kuritegude eest, mis toimusid kuskil kaugel ja ammust aega enne seda kui Iisraeli riik loodi.

Teine ekspert, Charles Gordon, immigratsiooniseaduste ning lepete väljatöötaja, seletas: „ On väga tõsine küsimus, kas on põhiseaduse järgi õige deporteerida keegi isik maale kus ta ei ole elanud ega olnud kodanik ja kus ta langeb kriminaalsüüdistuse alla, ilma et teda **oleks korrapärasel viisil välja nõutud".**

Telford Taylor ja Charles Gordon mõlemad on juudid. Peapiiskop Trifa kohta ei ole Iisrael veel teatanud, kas ta on valmis teda vastu võtma. On rõhutatud, et Iisrael võtab Trifa vastu kui on küllaldasi tõendusmaterjale tema süüdistamiseks kuritegudes juutide vastu Rumeenias.

KOHTUMINISTEERIUMIL OLEVAT „PIIRAMATA VÕIM" KODAKONDSUSETU ÜLE

Kohtuministeeriumi eriuurimiste osakonna direktor Allan Ryan seletas, et neil olevat nüüd võim Trifat deporteerida igasse riiki, mis on nõus teda vastu võtma. Mr. Ryan ei näe sellistes deporteerimistes mingi konstitutsioonilise küsimuse tõusmist. Ülemkohtu seisukohast olevat kohtuministril peagu täielik võim välismaalaste üle.

Olevat iseküsimus, mis riik teeb väljasaadetuga pärast seda kui ta on isiku USA valitsuselt oma võimusesse saanud, seletas Allan Ryan. Kohtud ei võivat takistada deporteerimist sellest lähtudes, mis isikuga võib juhtuda riigis, kuhu USA on tema deporteerinud.

Harvardi ülikooli professor Milton Katz seletas samuti, et ei ole mingit seaduspärast takistust kodakondsuse kaotanud „sõjakurjategija" deporteerimiseks Iisraeli. Vastasel korral peaks USA laskma isikul jääda maale vabana, kuid illegaalsena.

William T. Lake, advokaat Washingtonis, kes varem oli välisministeeriumi juriskonsuli asetäitja, ütles samuti, et sõjakurjategijaks tunnistatud isiku deporteerimine Iisraeli ei ole vastuolus rahvusvaheliste seadustega. Genodsiid, rahvusmõrv ja mereröövon kuriteod inimsuse vastu ja karistatavad iga riigi poolt, olenemata sellest, kus need kuriteod toime pandi.

MIS OOTAB PEAPIISKOP TRIFAT JA TEISI VALJAANTAVAID?

Rumeenia ortodokskiriku piiskopkonna advokaat John J. Sibason Clevelandis seletas, et rumeenlasist usklikud USA-s armastavad peapiiskop Valerian Trifat, kellel on suured teened kiriku alal. Kardetakse, et Trifa üleandmine Iisraelile tähendab tema saatmist surma.

Iisraeli rahvaesinduse, Knesseti poolt 1950. a. vastu võetud seadus näeb karistuse kõrgeima määrana ette surmanuhtluse „kuritegude eest juudi rahva vastu". Tegelikult on selle seaduse põhjal surma mõistetud ainult Saksa natside tegelane Adolf Eichmann, SS juht, kes Iisraeli salateenistuse agentide poolt Argentiinast ära viidi ja 1962. a. poodi juutide surmalaagrisse saatmise eest.

Kohtuministeeriumi tegelased lohutavad, et peapiiskop Valerian Trifa võidakse Iisraelis vangi mõista 3 aastaks, mitte rohkem, sest ta ise ei ole juute tapnud, on ainult teisi ülesässitanud. Mis juhtuks aga teistega, keda süüdistatakse mõrvades, seda ennustada ei tea, ega ei tahetagi.

„Sõjakuriteoprotsessid on kohtuministeeriumil mõne isiku, näiteks lätlase Maikovskise vastu kestnud juba pooltosinat aastat. USA-st välja on tegelikult läinud ainult Leedus sündinud Hans Lipschis, kes olevat olnud valvuriks Auschwitzi ja Birkenau laagrites ja kellelt kodakondsus ära võti. Lipschis aga lendas 14. aprillil reisilennukil Lääne-Saksamaale ja viimastel teadetel olevat seal vaba mees.

Kohtuministeeriumi eriosakonna direktor Allan Ryan ise käis Lääne-Saksamaal ettepanekutega, et Saksamaa võtaks vastu „sõjakurjategijad" USA-st ja mõistaks nende üle kohut. Sama plaan oli ka „natsikütil" Simon Wiesenthalil, kuid neid võeti sakslaste poolt külmalt vastu. „Sõjakurjategijate" probleemi kiiret ja resoluutset lahendust oodatakse nüüd Iisraeli kaudu.

Sõjakuriteod jälle päevakorral

Canadian Jewish Congress arutles sõjakurjategijate küsimusi

MONTREAL — Canadian Jewish Congress toimus Montrealis, millest 700 delegaati osa võttis ja kus esitati Kanada valitsusele rida soovitusi, öeldes et Kanada peaks lõpetama Candu-reaktorite müügi kolmandale maailmale, keelustama tuumarelvale katsetamise ja juhtima rohkem raha sotsiaalabile.

Üheks nõudeks oli, et Kanada valitsus asutaks spetsiaalse natsi sõjakuritegude uurimiskomitee, kuna praegu elavat Kanadas lähemalt tuhat sõjakurjategijat. Komitee loomine olevat kongressi miiniumnõue. Sellega võivat Kanada näidata oma tõelist panust massimõrvarite kohtu ette toomiseks.

Kongressi president prof. Irwin Cotler ütles siiski, et nad ei soovi mingisugust nõiajahti,

aga Kanada ükskõiksus olevat sõjakurjategijaile märguandeks, et nad võivad vabalt jalutada Kanada tänavail.

Kongress esindas 325000 kanada juuti. Kongressist pidi osa võtma ka peaprokurör Robert Kaplan, kes aga viimasel minutil jäi tulemata. Teda oodati just sõjakurjategijate küsimuse arutlemisest osavõtmiseks. Tema tulemata jäämist nimetas prof. Cotler „haavamiseks". Kaplan oli nõustunud mitme kuu eest, aga teatas päev enne, et talle oli vahepeal tulnud muid kohustusi. Ka riigisekretär Serge Joyal jäi hambavalu tõttu tulemata.

Kaplan oli juba varem öelnud, et RCMP uurib praegu enam kui saja natsi sõjakurjategija süüasja,

aga Cotler tahab iseseisvat uurimiskomiteed süüaluste karistamiseks,

mitte väljasaatmiseks nagu tehti Helmut Raucaga.

Simon Wiesenthali teatel on Kanadas 800—1000 sõjakurjategijat. Kanada on keeldunud nende süüasja arutlemisele võtmist kanada kohtudes, kuna puudub sellekohane tagasiulatav alus ja ta eelistaks selle asemel nende väljaandmist teistesse riikidesse seal kohtu pidamiseks. Aga Cotler väidab, et uus Charter of Rights, paragrahv 11 (g) näitavat selgesti, kuidas valitsus võiks rakendada vajalikku seadlusandlust.

Sõjakohus mõistis 7 vangi

VARSSAVI — Varssavi sõjaline kohus on vangistanud seitse põrandaaluse ametiühingu Solidaarsuse aktivisti ja andis kahele teisele tingimusi karistused. Gruppi süüdistati streikide õhutamises ja tänavarahutustes, illegaalsete publikatsioonide levitamises ja oma poliitiliste vastaste terroriseerimises.

Endine Vietnami peaminister põgenes

SINGAPORE — Endine Lõuna-Vietnami peaminister Nguyen Van Loc, kes oli seitse kuud 1967/68 aastal peaministriks, oli üks paaditäies pagulastest, kes jõudsid Singaporesse. Ta rääkis ÜRO põgenikekomisjoni ametnikele, et ta sai põgeneda kommunistide valitsuse all olevast sadamast alles oma 14-ndal katsel.

Rauca kohus võib oodata aastaid

MÜNCHEN — Kuigi Lääne-Saksamaale välja antud Helmut Rauca üle lubati kiiresti kohut pidada, võivat siiski võtta aastaid enne kui kohtupidamine tegelikult võivat toimuda. Lääne-Saksamaa ajakirjandus on väga vähe andnud tähelepanu tema juhtumile. Eelmisel sarnasel juhtumil, kus süüdistatu Lääne-Saksamaale välja anti, võttis kohus viis aastat lõpliku otsuse tegemiseni.

Begin külastab Ühendriike

WASHINGTON — Iisraeli peaminister Menachem Begin kavatseb külastada juulil alul Ühendriike, et pidada nõu president Ronald Reganiga. Iisraeli saatkonna ja USA välisministeeriumi ametnikud on asunud tegema kohtumiseks ettevalmistusi pärast 4. juulit.

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

VABA EESTLANE

VÄLJAANDJA: O/Ü Vaba Eestlane, 1955 Leslie St. Don Mills, Ont. M3B 2M3

TOIMETAJA: Hannes Oja

TOIMETUSE KOLLEEGIUM: Karl Arro, Heino Jõe, Olev Träss

TELEFONID: toimetus 444-4823, talitus (tellimised, kuulutused, ekspeditsioon) 444-4832

TELLIMISHINNAD Kanadas: aastas $48.—, poolaastas $26.— ja veerandaastas $14.—

TELLIMISHINNAD väljaspool Kanadat: aastas $58.—, poolaastas $31.— ja veerandaastas $16.—

Aadressi muudatus 50 c. — Üksiknumbri hind 60 c.

FREE ESTONIAN

Published by Free Estonian Publisher Ltd.
1955 Leslie St. Don Mills, Ont. M3B 2M3

Eesti Abistamiskomitee Kanadas peakoosolekul laua taga eelmise juhatuse liikmed, vasakult R. Lindeman, A. Saar, esimees A. Sepa, dr. J. Roos, pastor T. Nõmmik ja sekretär Juulie Herma.

Foto: Vaba Eestlane

Kommentaarid

N. Liidus öeldakse väga harva mõni kritiseeriv sõna surma läbi lahkunud tähtsate parteitegelaste kohta. Isegi sel juhul, kui nende nimed on määritud suurimate kuritegudega inimsuse vastu, minnakse nendest vaikides ja kinnisilmi mööda. Miks seda tehakse, on küllaltki arusaadav ja mõistetav: kõik need mehed, ehkki nad on musta südametunnistusega ja suure patukoormaga hauda läinud, on aga samal ajal olnud suured kommunistid, kelledel on tohutud teened selle moodsa orja- ja kolonisatsioonisüsteemi rakendamisel, mis võimaldab kommunistide väikese klikiga ühinenud inimestele hea elu ning annab neile kätte suured võimupiirid kõigis pisiasjus kaasinimeste elu ja tegevuse kontrollimiseks, isegi nende elu ja surma üle otsustamiseks.

Üks selliseid erakorraliselt suure süükoormaga mehi on N. Liidu endine diktaator Josef Stalin, kelle tegevust „isikukultuse" viljelejana on mõningates nõukogude väljaannetes tagasihoidlikult kritiseeritud, kuid kelle isiku ja iseloomu kohta ametlikes väljaannetes ainult üksikutel juhtudel sõna on võetud. Seda huvitavam on nüüd lugeda N. Liidu Teise maailmasõja aegse väejuhi ja vene kangelase marssal Georgi Zhukovi mälestusi kommunistliku Venemaa ülemjuhatuse peakorterist Teise maailmasõja päevil, kus peategelasena esile kerkib sõjavägede kõrgem ülemjuhataja Josef Stalin.

Kas kõrgemalt poolt sunnitult või vabatahtlikult — seda on tõesti raske ütelda — tõstab Zhukov esile Stalini sõjalisi teeneid. Ta mainib esialgu nagu mööda minnes, et sõja algul tegi Stalin mõningaid vigu, milledest ta siiski õppust võttis ning hiljem tuli „kõrgem ülemjuhataja oma kohustustega sellel kõrgel ametikohal oskuslikult toime." Kirjeldades Stalini töötamismeetodeid, mainib Zhukov, et tavaliselt töötas Stalin Kremlis oma töökabinetis. Kui kindralid ja marssalid oma raportidega tema juurde tulid, siis kõnetas ta neid karmilt ja ametlikult. Ta ei rääkinud palju ning ei sallinud ka pikki tiraade ja ettekandeid, peatades mõne kõrgema sõjamehe sõnadevoolu lühidalt ja järsult sõnadega „Lühemalt!" või „Selgemalt!" Marssal Zhukovi hinnangu kohaselt oskas Stalin vene keelt hästi, kuid kõneles seda tugeva gruusia murrakuga.

Stalini päevakava oli mõneti ebatavaline, kuna ta töötas peaasjalikult õhtusel või öisel ajal, tõusmata enne kella 12 päeval. Ta oli nii võimas mees ja kõikvõimas diktaator, et partei Keskkomitee, Rahvakomissaride Nõukogu (valitsus), rahvakomissariaadid (ministeeriumid) ning põhilised riigi- ja plaaniorganid olid sunnitud end kohandama Stalini päevakavaga, töötades kuni hilisööni, mis marssal Zhukovi hinnangu kohaselt kurnas inimesi tugevasti.

Kuid Zhukov annab ka lõpuks lühikese hinnangu Stalini kui inimese kohta ning see hinnang — kuigi väljendatud tagasihoidlikus toonis ja sõnastuses paljastab täielikult Stalini jõhkra, julma ja metsiku iseloomu. Marssal kirjutab oma mälestustes: „Tal (Stalinil) oli tugev tahtejõud ning kinnine ja äge iseloom. Olles tavaliselt rahulik ja kaalutlev, võis ta mõnikord väga ägedaks minna. Siis minetas ta objektiivsuse, tema silmad võtsid hoopis teise ilme, ta l äks veelgi kahvatumaks, pilk muutus raskeks ning kalgiks. Ma ei tea kuigi palju julgeid inimesi, kes oleksind suutnud Stalini raevu välja kannatada ja lööki tagasi tõrjuda."

On ütlematagi selge, et kui selline inimese kätte oli koondatud kontrollimata võim kõigi N. Liidu elanike elu ja surma üle, siis värisesid kõik tema ümber liikuvad inimesed oma elu pärast. Jääb ainult imestada, et ükski läänеriikide riigimees ega diplomaat ei avastanud neid Stalini iseloomuomadusi ning presidendid, peaministrid ja kõrged diplomaadid pidasid teda kuni surmani sõbralikuks „onu Joeks".

☆

Mida toovad järgmised 50 aastat maailmale ja selle elanikkonnale? Vastust sellisele spekulatiivsele küsimusel on väga raske anda, kuna 50 aastat on isegi praeguse ruttava elutempo ja kiirelt edasitormava aja taustal väga pikk periood ning ennustajad võivad kaugelt märgist mööda lasta. Kuid ennustuste tegijaid need võimalikud ebaõnnestumised ei heiduta, nagu seda võib

(Järg lk. 3)

Rahu propaganda teenistuses

Moskvas on nähtavasti jõutud seisukohale, et Kanada moodustab viljakandva pinnase N. Liidu juhtkonna retsepti järele kokkukeedetud rahukampaania viljelemiseks. Sest mille muuga on see seletatav, et N. Liidust saabub Kanadasse üks nõndanimetatud „rahudelegatsioon" teise järele, kellele siinsed Moskva sõiduvees ujuvad organisatsioonid ja punases udus silmavalguse kaotanud rahutoojad teevad ettevalmistusi ja organiseerivad koosolekuid vene stiilis rahupropaganda levitamiseks ning kanada rahva ja avaliku arvamise pimestamiseks.

Kremli rahupropaganda raskuspunkti toomine Kanadasse on kahtlemata üksikasjaliselt ja põhjalikult läbikaalutud projekt, mille alustoeks on mitmed olulised tegurid. Esmajoones moodustab Kanada Ühendriikide naaberriigi ja siit võivad Kremli poolt lanseeritud „rahuideed" kergesti üle piiri lõuna poole kanduda, teiseks on Kanadas tegutsevad vene kommunistliku rezhiimi rahupoliitika filiaalid suutnud siin, seoses tiibraketi katsete päevakorrale kerkimisega, suure töö ära teha rahvamasside üleskütmiseks, ning kolmandaks ei ole Kanada valitsuse ja peaminister Trudeau poliitika Ühendriikide relvastamispoliitikale toetuse andmiseks ikka veel täielikult selge, kuna ühest küljest pooldab peaminister tiibrakettide katsetamist Kanada õhuruumis, kuid teisest küljest kritiseerib ta võrdlemisi teravalt Ühendriikide president Reaganit ja tema kõvakäelist poliitikat Moskva vallutuste ja võimupiiride laiendamise piiramiseks.

Nii-siis — eeldused Ühendriikide külje all urgitsemiseks on head ning neid kasutatakse ära maksimaalselt. Kanadasse saabub Venemaalt delegatsioone igasuguses kaliibris, igasugustes vanuseklassides ja mitmesugustelt kutsealadelt. Kuivõrd oluliseks peetakse Kanadat praegu rahu propagandalaine kõrgele üles puhumiseks, selgub juba sellest, et Kanadasse ringreisile saadeti nooremasse generatsiooni kuuluv poliitbüroo liige Mihail Gorbatshev, kelle erialaks poliitbüroos on vene põllumajanduse eest vastutamine. Kanadas käima lükatud propagandalaviinile erilise kaalu andmiseks andis Gorbatshev peaminister Trudeaule üle Kremli peamehe Juri Andropovi kirja, milles Trudeaule esitati südamlik kutse ametliku visiidi tegemiseks N. Liitu. Kahtlemata väga liigutav ja austav žhest, kuid sealjuures ka tugevasti propaganda järele lõhnav poliitiline manööver!

N. Liidu delegatsioonide vastuvõtjad ja siinsed rahu organisaatorid toonitasid venelaste saabumisel, et nüüd on ometi võimalus vastastikuste diskussioonide ja ausa mõtetevahetuse kaudu arutada kõiki neid probleeme, mis mürgitavad rahvusvahelist õhkkonda ja on seemneks sõjaohu tekkimisele. Vene delegaatide esinemine on jätnud aga mulje, et Moskvast väljasaadetud inimeste hulgas ei ole ausate kavatsustega ja siira mõttelaadiga inimesi, vaid siin on tegemist põhjalikult väljaõpetatud propagandistidega, kes laulavad ainult seda laulu ja kordavad neid sõnu, mis neile poliitõppuse tundides pähe on tuubitud. Venelaste sõnavõtud on sageli niivõrd erapoolikud ja sihilikud, et isegi nende siinsed käendajad peavad silmad häbi pärast maha lööma.

Kui näiteks konservatiivide parteisse kuuluv parlamendiliige Allan Lawrence poliitbüroo liikmelt Mihail Gorbatshevilt küsis, miks N. Liit saadab oma diplomaatide hulgas sellisel suurel arvul KGB agente välisriikidesse, siis vastas Gorbatshev, et Lawrence on Ühendriikide propaganda mõju all ning kannatab „spioonide maania" all. Gorbatshev eitas kategooriliselt, et vene diplomaadid tegelevad spionaazhiga ja jättis oma vastustega Ottawas toimunud parlamendi ja senati väliskomisjonide ühisel koosolekul Kanada parlamendiliikmetele segase ja ebamäärase mulje. Gorbatshevi tahumatu vastus spioonide osas näitas, et venelased ei ole välismaale saabunult siinseteks diskussioonideks küllalt ettevalmistatud ja esinevad lihtlabaste ja maavillaste argumentidega, mida nad kasutavad kodupinnal, kus keegi ei saa neile vastu vaielda. Nad ei oska ilmselt orienteeruda ühiskonnas, kus valitsevad vaba mõtteavalduse traditsioonid ning jätavad siin oma rutiinipäraste naiivsete vastustega ja läbipaistvate valedega nigela mulje.

Samas stiilis esinesid kaks vene rahudelegatsiooni liiget A. P. Romodavnov ja Aelita Khodareva, kes võtsid osa Toronto ülikoolis Kanada Rahukongressi poolt organiseeritud kõnekoosolekust. Toronto Star'i usulise osakonna toimetaja Tom Harpur, kes oli koosolekul laudkonnavestluse kooseisu liige, mainib, et ukraina päritoluga Romodavnov, kes on elukutselt arst, kui ka Aelita Khodareva, kes on N. Liidu ametliku Rahukomitee rahvusvahelise osakonna juhataja, rääkisid vaimustusega N. Liidu rahupüüdlustest ja Ühendriikide sõjakusest, kuid mutusid väga okkalisteks kui neilt päriti, miks vene võimud ei lubanud tegutseda ja likvideerisid Venemaal tekkinud iseseisva rahuliikumise, kes ei tahtnud olla ainult valitsuse ja partei propagandaorganiks. Khodareva tegi siin sama vea, mis tegi Gorbatshev Ottawas ja hakkas kordama vene tavalisi propagandafraase, tembeldades iseseisvad rahuotsijad Venemaal „alkohoolikuteks" ja „napakateks".

Kuid venelasi ilmselt need tagasilöögid ei häiri ja nende „ristisõda" Kanadas jatkub endise bravuuriga. Nende lapsik ja paindumata esinemine kutsub siin ja seal esile kriitikat, kuid neil ka palju uskujaid ja kaasajooksikuid. Jääb vaid küsida, miks laseb Kanada valitsus siia massiliselt sisse inimesi, kellede eesmärgiks on ainult kommunistlikule rezhiimile propaganda tegemine ja Ühendriikide kritiseerimine? Ja lõpuks: millal annab Moskva Kanada ausatele rahudelegatsioonidele võimaluse N. Liidu linnades ringi sõita ning avalikel kõnekoosolekutel oma mõtteid esitada ja neid propageerida?

K. A.

„VABA EESTLANE" on valvel eestlaskonna üldhuvide eest!

N. Liidu Läänemere strateegia aspektid

Nõukogude Liidu surve Läänemerel ähvardab jõudude tasakaalu

STOKHOLM — „Christian Science Monitor" reporter David K. Willis kellele USA balti organisatsioonide poolt anti tunnustus tema tegevuse eest Balti riikidesse puutuvate artiklite kirjutamise eest, on nüüd Stokholmist saatnud ülevaate, kus ta Läänemere teiselt küljelt jälgib N. Liidu surveavaldusi oma naabrite vastu.

D. K. Willis arvab, et Kreml näib olevat võtnud uue ja rangema strateegilise plaani Põhja-Euroopas NATO üksuste võitmiseks võimaliku sõja puhul. Juba nüüd on Moskva plaanid ähvardamas delikaatset suurjõudude tasakaalu Läänemere piirkonnas, mis on tegelikult olnud tülidevaba pärast II maailmasõda.

Lääne diplomaatlikud vaatlejad teevad järeldusi analüüsist ja uurimusist, mis avaldati paar nädalat tagasi ühe Rootsi uurimiskomisjoni poolt. See uurimus avaldas märkimisväärse otsekohesusega, et N. Liidu allveelaevad peavad manöövreid Rootsi vetes.

LÖÖGIÜKSUSED

On tundemärke, öeldakse neis allikais, et N. Liidu plaanid võivad ette näha allveelaevade kasutamise liikuvate löögiüksuste Rootsi pinnale toomiseks, et lüüa välja hoiatus- ja juhtimiskeskusi. Vaatlejad spekuleerivad, et N. Liidu eesmärk võivat olla tee avamine raskemaile nõukogude sõjajõududele, mis läheksid edasi läbi Rootsi lääne lennubaaside suunas Norras, mis on NATO kasutada.

N. Liit võiks ka kasutada langevarjureist koosnevaid löögiüksusi, aga mõned rootsi eksperdid usuvad, et nõukogud on vähemalt katsetamas allveelaevadega, kui hiilivalt salajaste maabumisalustega.

N. Liit võivat katsuda vältida, et NATO saaks lennuteel saata tuumarelvi Norra lennuväljadele, et blokeerida N. Liidu allvee- ja pealveelaevade teed Atlandile. N. Liidu laevad võiksid tulla suurest Murmanski laevastikubaasist üle Skandinaavia põhjatipu või läbi Läänemere Leningradist ja võibolla Tallinnast.

Lääne ja Rootsi vaatlejad rõhutavad, et vaid kaudsed tõendid toetavad seda teooriat, aga nad näevad seda kui loogilist seletust suurenevale arvule N. Liiu allveelaevadele. Rootsi vetes pärast 1981. aastat.

Rootsi uurimiskomisjon teatas rohkem kui 40-st sissetungimisest aastal 1982, võibolla organiseeritud koordineeritud operatsioonidena, kus oli 6 allveelaeva, millest 3 olid mini-allveelaevad ebamugavalt lähedal Stokholmi salajasele mereväebaasile möödunud aasta oktoobris.

Ühes sektsioonis sellest rapordist, mida seni on vähe märgitud, on Rootsi komisjon uurinud spetsiifiliselt allveelaevade kasutamist sõjalisteks üllatusoperatsioonideks. Komisjoni liige Carl Bildt, konservatiivne parlamendiliige ja kaitsejõudude spetsialist, kirjutas ajalehes, öeldes et N. Liidu eesmärk ei ole mitte Rootsi invasiooni tegemine, vaid juhtimis- ja kontrollkeskuste välja löömine, sellega avades tee Norrasse ja Taani.

Komisjon lükkas tagasi teised võimalikud N. Liidu motiivid allveelaevade saatmiseks, nagu meeskonna treeningu otstarbel või plaanitsedes rakette kandvate allveelaevade asetamist Rootsi vetesse. Selle asemel see osutus sõjaliste operatsioonide iseloomule. Lääne allikad järeldavad sellest, et komisjon usub, et N. Liit seab plaane otse Rootsi vastu.

Vaatlejad kriipsutavad alla ühele teisele komisjoni uurimuse punktile, märkides et on tunnusmärke, et Balti piirkonnale on antud üha suurenev strateegiline roll, peamiselt kui osa Põhja-Euroopas ja Põhja-Atlandi piirkonnas üldiselt. Rootsi on rohkem kaitsetult jäetud, kuna sel on pikim rannikupiir, kui ühelgi teisel Läänemere riigil.

Lääne vaatlejad näevad veel teisi N. Liidu motiive allveelaevade Rootsi rannikule saatmises. Need hõlmavad elektroonilise spionaazhi kolme uuema rootsi väga moodsate alveelaevade vastaste torpeedode vastu; mis on kasutusele võtmisel selles baasis.

Üks neist uutest torpeedodest tekitavat väikse augu allveelaevast läbi, sundides selle pinnale tõusma. Teine tungib propellerisse ja hävitab kogu allveelaeva. Kolmas on mittelõhkev, kuid jääb allveelaeva kere külge ja saadab elektroonilisi signaale välja.

Usutakse, et nõukogud võivat katsuda lahti sifreerida uut Rootsi kaitse ja kommertsiaalset tehnoloogiat, mida Rootsi on saanud USA-lt ja teistelt läänеriikidelt.

Keskmiselt vasakule kalduv Rootsi sotsiaaldemokraatlik peaminister Olof Palme valitsus on rohkem ettevaatlik avalikkuses, aga eraviisiliselt mures, et komisjoni rapordi otsekohesus on saatnud alarmeeriva löögi läbi Skandinaavia.

Ka NATO plaanitsejad uurivad uut olukorda intensiivselt. Üks tulemus on, et N. Liit on tekitanud nõukogude vastase vastulöögi, mis on meeldinud Reagani valitsusele Washingtonis. Rootsi on ametlikult neutraalne, aga tegelikult hästi relvastatud ja üheks kodaraks Läänemere kaitsel, mis nüüd on Moskva vastane.

LASTA PÕHJA!

Rootsi peaminister Olof Palme on loobunud diplomaatlikust viisakusest ja selle asemel andnud sõjalaevastikule korralduse sissetungijate põhja laskmiseks, ilma et neid hoiatada. Juba oma 3. mai intervjuus Palme andis kindla seisukoha, et ta on valmis torpeedode kasutamiseks N. Liidu allveelaevade vastu kui see vajalikuks osutub. Samal ajal kavatseb Rootsi valitsus teha suuremaid kulutusi allveelaevade vastaseks sõjapidamiseks. Palme ütles, et N. Liidu strateegia on „väljakannatamatult rumal".

Samal ajal NATO liikmesriigid Norra ja Taani on valvel N. Liidu allveelaevade vastu. Norra tulistas üle tosina torpeedosid arvatavale „tundmatule" allveelaevale oma sõjalaevastiku baasi läheduses.

N. Liidu allveelaevad on aidanud vähendada Rootsi ja Soome lootusi tuumarelvastuse vaba Põhjala loomiseks, kuigi Palme ütles veel 3. mail, et on siiski jäänud lootma selle võimalikkusse.

Hästiinformeeritud lääne diplomaat kommenteeris: „Palme ei olnud eriti hea oma välispoliitikas kuni uurimiskomisjon tuli oma raportiga, nimetas N. Liitu ja paljastas nõukogude aktiivsuse ulatuse. Nüüd ta on saanud tugevaks N. Liidu vastaseks ja ameeriklased vaatavad seda rahuoluga."

Palme ütles veel, et Rootsi peab näitama oma kaitse tugevust, kui ta tahab säilitada oma neutraalsuse poliitikat sõja korral. See ei luba jätta muljet, et Rootsi oleks nõrk, see ei tohiks lasta NATO-t mõelda, et nad võivad kasutada Rootsit ida vastu ja kolmandaks jätta N. Liidule muljet, et nad omakorda võiksid kasutada Rootsit NATO vastu. Just sellepärast olevat eriti oluline, et Rootsi peab „tundmatuile" allveelaevadele jahti.

Norra ja N. Liidu segane piirijoon

OSLO — N. Liidu puurimislaev Valentin Shashin alustas maikuu keskel õli ja gaasi katsepuurimisi Norra ja N. Liidu poolt tülialuseks olevas Barentsi merel.

Soomes valmistatud puurimislaev läskis proovipuurimistoru vette poolteist meremiili (2,8 km) läände riikide vahelisest piirijoonest. Laev on Norra ametivõimude arvates piirkonnas, mida nad peavad Norrale kuuluvaks. Norralased arvestavad, et merepiir kulgeb maade vahelist keskliini mööda, kuid N. Liidu arvates on piir lääne pool.

Kui puurimislaev siirdub veelgi lääne poole kavatsevad ka norralased alustada samasugust puurimist mujal vaidlusaluses piirkonnas.

N. Liit ja Norra on pidanud nõu selle merepiirkonna piirijoone pärast 1974. aastast alates. Viimati peeti läbirääkimisi veel kaks aastat tagasi.

Siis esitas Norra N. Liidule kompromissiettepaneku, kus mõlemad riigid oleksid andnud järele oma varajasemast nõudest.

Vaidlusalune merepiirkond on ca 155.000 ruutkilomeetri suurune ja seal usutakse olevat suuri õli ja maagaasivarusid.

Norra välisministeerium ei taha juhtumit üledramatiseerida, kuna ei teata täpselt, kus riikide vaheline keskjoon õigesti asetseb. See oleneb sellest, kus N. Liidu maapiir lõpeb. Selletõttu on Norra arvestanud keskjoonele kahe-kolme meremiilise veamarginaali ja venelaste puurimislaev on alles selles piirkonnas.

VALVEARST NÄDALALÕPUL

4. ja 5. juunil
dr. T. Sauks, tel. 461-0912

11. ja 12. juunil
dr. T. Kuutan, tel. 751-6141

Lasteaia teadaanne

Viimasel paaril T.E.S. Lasteaia tegevusaastal on nädala sees klassid ära jäänud, kuna ei ole olnud küllalt lapsi, kes said nädala sees tulla.

Enne kui lasteaia tegevus algab eeloleval sept. 1983. a., sooviksime teada, kas on küllalt huvilisi, et uuesti nädala sees klasse pidada. Kui olete huvitatud või teate teisi, kes on kindlasti huvitatud, palun teatage lasteaia esinaisele Maie Ilvesele, tel. 423-0223.

Ingemar Korjus laulab Torontos

Yorkminister Park Baptisti kirikus (1585 Yonge St.) esitatakse Yorkminster Park koori ja kontsertorkestriga Felix Mendelssohni oratoorium „Elijah" (Elias), kus Eliase osa laulab bariton Ingemar Korjus. Kontsert toimub teisipäeval, 7. juunil kell 8 õhtul.

DR. S. BROGOWSKI
OPTOMETRIST (OPTIK)
Tel. 531-4251
412 RONCESVALLES AVE.
AT HOWARD PARK

Teadaanne

Toronto Eesti Meeskoori peakoosolek toimub teisipäeval, 7. juunil 1983 kell 7 õhtul T.E. Maja keskmises saalis. Vaheajal pakub TEM Naisring kohvi. Palume kõiki *T.E.M.* liikmeid osa võtta.

Toronto Eesti
Meeskoori juhatus

Kommentaarid...

(Algus lk 2)

näha Ühendriikide tuntud ajakirja „U.S. News & World Report" 50. juubeliaastapäeva väljaandest, kus püütakse tungida kõigi elusektorite saladustesse 50 aasta pärast.

Meid köidavad eeskätt ettekuulutajate poliitilised kalkulatsioonid ja need on mitmeti huvitavad. Ajakirja poliitilised eksperdid arvavad, et Ühendriigid on 50. aasta pärast maailma tugevaim riik, kuna N. Liidu areng jääb oma rigiidse kommunistliku süsteemi tõttu paratamatult kiratsema. Asjatundjad kalkuleerivad, et nõukogude süsteem ei ole võimeline teostama vajalikke sisemisi reforme, mis annaksid Venemaale uut elujõudu ja aitaksid ta üle raskustest. Moskva paindumatus tekitab Kremli juhtkonnale ka suuri probleeme suhtlemisele teistest rahvustest vähemusgruppidega. Need raskused suurenevad eriti pärast seda, kui Moskva ülemvõimu alla painutatud vähemusrahvused saavutavad juba enne käesoleva sajandi lõppemist arvuliselt venelaste üle ülekaalu.

Kõik tundemärgid lasevad oletada, et Ida-Euroopa satelliitriikides hakkab rahvuslik vaim üha rohkem idanema ning see võib kaasa tuua tõsiseid katseid Venemaa mõju alt pääsemiseks ning iseseisva elu alustamiseks. On eksperte, kes arvavad, et N. Liidu Ida-Euroopa impeerium hakkab tõsiselt mõranema 20—25 aasta pärast. See lagunemisprotsess võib esile kutsuda tõsiseid sündmusi ja isegi võitlusi, mis võivad üle kanduda ka Lääne-Euroopasse. Omalt poolt arvame, et kui sellised sündmused aset leiavad, siis peaksid need loogiliselt mõjutama ka olukorda Baltikumis.

Kas on järgmise 50. aasta jooksul karta suurema sõja puhkemist? Arvatakse, et kaks suurvõimu — Ühendriigid ja N. Liit — ei alusta kumbki suuremat sõda, kuid nad võivad sattuda võitlustesse, kui väiksemad riigid sõda alustavad. Maailma tulipunktideks jäävad järgmise viiekümne aasta jooksul Lähis-Ida, Kesk-Euroopa, Hiina — N. Liidu piirirajoonid, Korea, Lõuna, Aafrika ja Mehhiko.

AMI

Jüripäeva nädalalõpul olid skautide maleva staabi ja gaidmaleva staabi juhatuse liikmed koos Toronto lipkondade esindajatega Kotkajärvel kevadises looduses nõu pidamas. Noortejuhid Kotkajärve hiies.
Foto: E. Aleve

Noortejuhid Kotkajärvel

Malevate informatsioon ajakirjandusele

Jüripäeva nädalalõpul kogunesid Kotkajärvele skautide maleva staabi ja gaidmaleva juhatuse liikmed koos Toronto lipkondade esindajatega, et pidada nõu kevadises looduses eeloleva suve plaanide üle. Need plaanid käsitlevad laagrialade tehnilist ettevlmistamist seal 1984. a. toimuvaks maailmalaagriks. Laager on vahetult enne Ülemaailmseid Eesti Päevi Torontos.

Pühapäeva varahommikul koguneti peamaja juurde, kus istuti päikesepaistes suurel trepil, kuulates skautmaleva juhi skm Egbert Runge lühivestlust eeloleva päeva ülesandest. Lühidalt: oli vaja kindlaks teha, mida parandada või mida juurde ehitada, et noortevägi mitmest maailmanurgast võiks tunda end kodusena Kanada põlismetsas.

Siis seati sammud laagrialade poole, sest oma silm on kuningas. Käidi läbi kõik väljakud, nendel asuvad hooned, uuriti laagrivahelisi teid, arutati Kotkajärve ranna korrastamist ujumiseks, visati pilk kanuude hoiuruumi.

Erilist rõhku pöörati köögile ja selle ümbruskonnale, kuulati ettepanekut köögiümbruse asfalteerimiseks, et vähendada tolmuprobleemi,

hinnati kuivanud puude hädaohtlikkust ja märgiti need langetamiseks. Metsakiriku kõrge kellatorn leiti korras olevat, samuti kirik ise koos läheduses asuva hiiega.

Oli juttu tulekaitsest, tööks tarvisminevate masinate ostmisest või üürimisest ja loomulikult tööjaotusest — kes teeb mida. Kotkajärve laagrialade hooldamine koos hoonetega on jagatud Toronto kahe poiste ja kahe tüdrukute üksuste vahel.

Pikem matk tehti aasta tagasi ostetud Uudismaale, kus on juba toimunud üks laager möödunud suvel. Nii mõnigi juht oli seal esmakordselt üle mitme aasta. Uudismaad on kavatsus kasutada ka maailmalaagris.

Selleks on aga tarvis teha maastikul mõningaid kohendamisi: näiteks hästinähtav tee köögi juurest Uudismaale ja paremad sanitaarvõimalused.

Eeloleva suve jooksul toimub Kotkajärvel mitmeid talguid, ühed neist vanemskautide ja -gaidide algatusel juba olidki. Püüti jõuda ette mustadest kärbestest, kuid satuti vihmahoogudesse ja koguni üllatuslikku lumesattu pühapäeva hommikul. Maailmalaagri tehniline juht skm. Silver Kask loodab aga suurte pakiliste töödega jõuda valmis sügiseks, jättes ainult pisiasjad 1984. a. kevadeks.

Aupeakonsul I. Heinsoo kõneles kanadalastele

Eesti Vabariigi aupeakonsul Ilmar Heinsoo oli kutsutud kõnelema Kanada Kiwanis International klubisse, Toronto Riverdale klubi aastapäeva kokkutulekule. Sadakond lantshikülalist olid huvitatud balti-ainelisest ülevaatest ja baltlaste kohanemisest Kanadas, 35—40-minutilises kõnes andis ta pildi meie rahva saatusest selle ajaloolisel taustal.

Aine osutus siiski ulatuslikumaks, kui ettenähtud raami mahtus ja teine pool jäi uueks ettekandeks sügisel.

Pärast kõnet järgnes diskussioon. Muuseas küsiti ka, kuidas Eestis oli lahendatud juudiküsimus, millele peakonsul vastas, et selle lahendamisel kanti Eesti nimi Iisraelis kuldraamatusse, kui üks parimaid lahendusi maailmas, kuna juutidele oli antud kultuuri-autonoomia.

Üldiselt olid küsijad vägagi hästi teadlikud Balti riikide saatusest ja Molotov-Ribbentropi kokkuleppest ja selle Balti riike hävitavast salaklauslist.

Heinsoo Insurance Brokers Ltd.
Eesti Majas
958 Broadview Avenue, ruum 202,
Toronto, Ontario M4K 2R6
Telefon 461-0764

ADVOKAADID

ENN ALFRED
ADVOKAAT-NOTAR
Room 1002, Royal Trust Tower
Toronto Dominion Centre
Postiaadress: P.O. 326, Toronto
Ont. (Bay & King) M5K 1K7
Telefon: 869-1777
24-tundi telefoni valveteenistus

ANDRES OLVET, LL.B.
Advokaat-notar
Bigelow, Hendy, Shirer & Uukkivi
789 Don Mills Rd.
Tel. 429-3110
kodus 699-2395

TOOMAS ÕUNAPUU
B.A., B.P.E., LL.B.
ADVOKAAT — NOTAR
8 King St. E. Ste. 1704
Toronto, Ont. M5C 1B5
Tel. 535-8161

Pensionäride üksmeelne peakoosolek

Neljapäeval, 19. mail toimus Toronto Eesti Maja keskmises saalis Eesti Pensionäride Klubi peakoosolek. Koosolekust võttis osa 62 liiget. Põhikirja kohaselt juhatas klubi esimees Frieda Terts, protokollis sekretär Hilda Mägi.

Esimees tervitas koosolejaid ja teatas, et aasta jooksul on klubi ridadest surma läbi lahkunud 26 liiget, keda mälestati leinaseisakuga.

1982/83. aasta tegevuse kohta andis seletusi klubi esimees. Möödunud aasta tegevus on olnud väga tegevusküllane. Tähistati New Horizons'i 10. aastapäeva, mida külastas üle 700 inimese. Oli korraldatud käsitööde näitus ja müük koos kohvilauaga, mis õnnestus ning klubi juhatusele saabus tänukiri Tervishoiu- ja Hoolekande ministrilt. Korraldati kaks väljasõitu, üks Seedriorule koos Hamiltoni Eesti Pensionäride klubiga ja teine Hamiltoni Cullen Gardenisse. Eraldi väljasõidu korraldasid pereema abilised ja käsitööring pereema Elli Tertsi tallu. Tervisvõimlejate ring tegi bussiga külastusretke ringi liikme Erich Mesikäpp'a suvilasse Jõekäärule. Ühiseid koosviibimisi kohvilauas korraldati kuus, kusjuures novembris toimus ka käsitööde müük ja loterii. Aprillis korraldatud loterii rikastas klubi kassat 1557.00 dollariga.

Klubi liikmeid on nende juubelisünnipäevadel meeles peetud; surma läbi lahkunud liikmeid on mälestatud ajalehtedes kuulutustega.

Klubil on momendil kaheksa huviringi. Nii külastas Sotsiaalring oma juhataja klubi auliigme Elfride Loosbergiga, Taara hoolduskodu haigeid haiglas ja kodudes; ta käis ka lahkunud liikmeid ärasaatmas ja ütles järelhüüdeid. Käsitööringi juhib Ella Kumm, teda abistavad A. Külmallik ja H. Kreem, ringil on umbes 30 liiget, kes kõik oma tööd hoole ja armastusega teevad. Tervisvõimlemisringil on 10-liikmeline juhatus, see on New Horizon'i nõue, sest ringil on riigi rahaga ostetud varandus; liikmeid on momendil 91, juhib Hella Vellner ja juhatab (instruktor) Asta Kalmar; ring korraldas koos laulukooriga, kellel on ka 10-liikmeline juhatus, esinaiseks Linda Tooming ja koorijuhiks Peeter Tammearu, lisaraha teenimiseks pärastlõuna kohvi. Lauljaid on 19. Koor on esinenud klubi koosviibimistel, „Ehatares" ja Taara hoolduskodus. Bridzhiringi juhib N. Valge, mängijaid on 16—20, maleringi juhib A. Toom. Raamatukogu hoidjaks on F. Möller, lugejaid 100 ümber; kogu on avatud igal neljapäeval, väljaarvatud suvekuud. Aasta jooksul rikastus klubi uue huviringiga — Eesti Rahvapillimehed keda juhatab Oskar Haamer, orkestris on 30 mängijat. Orkester sai riigilt toetust pillide muretsemiseks ja muude hädavajalike esemete muretsemiseks. Orkestriga on liitunud mitmed noored mängijad.

Lõpuks avaldas klubi esimees kõigile tunnustust, mainides, et eriist tänu on ärateeninud pereema oma abilistega, kes igal klubi koosviibimisel juba varakult kohal on olnud, laudu kohale panemas, võileibu tegemas, kohvi serveerimas ja lõpul koristamas. Ta tänas kõiki, kes oma abi ja koostööd on pakkunud, samuti eesti ajalehti „Meie Elu" ja „Vaba Eestlast".

Rahaline aruanne näitas tulude poolel $7.632.47 ja kulude osas $7.511.83.

Tegevuskava oli koostatud eelmise aasta tegevuse raamides. Kuna eelarves oli ettenähtud tulusid $6050 ja kulusid $8050 siis oli eelarve koostatud 2000.00 dollarilise puudujäägiga; puudujääk kaetakse eelmise aasta ülejäägist, mille saldo oli $15.654,04.

Valimisel valiti senine esinaine (esimees) ainsa ülesseatud kandidaadina ühel hääleal 2-ks aastaks tagasi.

Samuti valiti väljalangenud juhatuseliikmed E. Kumm, J. Soots, J. Leps ja H. Mägi ja H. Parsons kõik tagasi, kandidaatideks L. Jaagomägi, H. Loorne ja B. Toose. Revisjonikomisjoni: O. Raidlo, L. Vaher ja B. Tarkmeel.

Üles tõstetud küsimuste all arutati väljasõitude asju ja kohti. Soovitati üks väljasõit teha suvel laste suvekodu ajal Jõekäärule, et toetada seda asutust, mida see nii hädasti vajab. Enamus pooldas sõitu, kui Naisselts seda soovib.

Lõpuks esinaine tänas koosolejaid ja kõiki vaevanägijaid. Pereema Elli Terts tänas oma abilisi, tõstes eriti esile Eda Agast ja Martha Tamme.

Lõpuks J. Säägi tegi ettepaneku esimehele ja juhatusele tänu avaldamiseks möödunud aasta suure töö ja vaeva eest, mida koosolek aktsepteeris kestva aplausiga.

Järgmine hooaja viimane koosviibimine kohvilauas toimub neljapäeval, 2. juunil.

Eesti ja soome kultuuri kursus Kalifornia Ülikoolis

University of California haru Irvine'is pakub sügisel 1983 kursust „Finnish and Estonian Cultures Languages". Rein Taagepera õpetas sama kursust ka kolme aasta eest, mil lõpetajaid oli 12, nende hulgas eesti, soome, türgi ja hiina päritoluga õpilasi. Pearõhk on loenguil eelajaloost, ajaloost, kirjandusest, arhitektuurist, agrikultuurist (näiteks saunast) ja soome-ugri keelte sarnasusist ning erinevusist. Kolmandik aega kulub keeleharjutusteks paarisaja sõna ulatuses kummaski keeles. UC Irvine asub 40 miili Los Angelesest lõuna pool. Eesti-soome kursus (Social Sciences 172K) toimub septembri lõpust detsembri alguseni teisi- ja neljapäeviti kl. 11.00—12.20.

Värskemad uudised loete „VABA EESTLASEST"

Peaminister Davise vastuvõtul

Ontario peaminister William Davis kutsus Toronto etnilised ajakirjanikud Royal Yorki hommikusöögile. Koosviibimisest võtsid osa rida valitsuse liikmeid ja konservatiivide parlamendiliikmeid, igas lauas oli ajakirjanikega mõni minister, kellega oli etnilistel ajakirjanikel võimalus vestelda ja kes tundsid omakorda huvi etniliste rahvaste probleemide vastu.

Peaminister W. Davis pidas lühema kõne, puudutades humoorikalt just hommikustes uudistes rohelist prügikotist leitud eelarvesaladusi, rohkem aga eelolevat Ontario provintsi 200-aastase juubeli tähistamist, mis toimub tuleval aastal ja mida tahetakse väga suurelt tähistada.

Rääkides tema oodatud kandideerimist progerssiivsete konservatiivide parteijuhi kohale, ütles Davis, et ta oli alul tõesti tundnud sellest võimalusest meelitatud, kuid tundis siis, et ta võib paremini teenida oma maad selle provintsi juhina ega polnud kunagi tõsiselt mõelnud seda kohta jätta, kuna Ontario oma asukohaga on eriti tähtis Kanada föderatsioonis oma majandusliku tugevusega ja lääne ning ida provintside ühendajana, sest ühtki tähtsat küsimust ei tehta Kanadas ilma Ontario peaministriga konsulteerimata, nagu eriti ilmnes Kanada põhiseaduse arutluse ajal. Viimase osas ta ütles, et oleks jälle samadel seisukohtadel, kui põhiseaduse arutlused oleksid veel ees.

Kõnele järgnevalt võisid ajakirjanikud esitada peaministrile küsimusi, millele ta ise või mõni minister vastas, kui see puudutas viimase ala.

VABA EESTLANE

	Maksab Kanadas:	Väljaspool Kanadat:
Aastas	$48.—	$58.—
Poolaastas	$26.—	$31.—
Veerandaastas	$14.—	$16.—

KIRIPOSTIGA + SAATEKULU

	Kanadas:		Väljaspool Kanadat:
aastas	$52.—	+ $39.—	$44.—
poolaastas	$28.—	+ $19.50	$22.—
veerandaastas	$15.—	+ $ 9.25	$11.—

VÄLJASPOOL KANADAT ja USA-d:

LENNUPOSTIGA aastas $52.—, poolaastas $28.— ja veerandaastas $15.— + SAATEKULU — aastas $66.—, poolaastas $33.— ja veerandaastas $16.50

Aadressi muudatus 50 centi. Üksiknumbri hind 60 centi

Kanada aadressidele palume märkida „POSTAL CODE" ja USA aadressidele „ZIP CODE"

Pangatshekk või rahakaart kirjutada Free Estonian Publishers nimele.

Tellimine saata:
VABA EESTLANE
1955 Leslie St., Don Mills, Ont. M3B 2M3

Palun mulle saata VABA EESTLANE aastaks / poolaastaks / veerandaastaks — tavalise / kiripostiga alates ..... 19..... Tellimise katteks lisan $..... siinjuures rahas / tshekiga / rahakaardiga. **(Raha saata ainult tähtkirjas).**

Nimi .....
Aadress .....
.....
.....
.....

UNUSTAMATA ABIKAASAT, ISA, VANAISA JA VANA-VANAISA

ARNOLD MEERITS'at

sündinud 15. aprillil 1905 Saaremaal
surnud 18. mail 1983 Sault Ste. Maries

mälestavad valusas leinas

abikaasa LUISE
poeg ALFRED perega
poeg ARLI perega
poeg VELLO perega
tütar ELVI perega

Mina olen ülestõusmine ja elu;
kes usub minusse, see elab,
ehk ta küll sureb.

SURMA LÄBI LAHKUNUD HEAD KODUVALLA SÕPRA JA TUTTAVAT

ARNOLD MEERITS'at

mälestavad kurbuses

AUGUST PÕLD perekonnaga
ALBERT PÕLD perekonnaga

Puhka rahus!

KALLIST TÄDI JA NAISEÕDE

LINDA PÄLLO't

mälestavad leinas

ANNE MAJ TAMM
KÜLLI MEYER perekonnaga
ERICH KESKÜLA

Mälestustalitus Peetri kirikus 1. juunil 1983 kell 6 õhtul
Matusetalitus 2. juunil kell 10 hommikul samas

KALLIST EMA, VANAEMA JA VANA-VANAEMA

VILHELMINA KOPPEL'it

mälestavad leinas

poeg HEINO abikaasaga
LORI ja FRED
LANA, PAUL ja väike TARA

Leinateateid

Tallinnas suri 5. veebruaril Ida Mathiesen, sündinud 27. augustil 1904.

Tallinnas suri 11. jaanuaril prof. Endel Vint, sündinud 22. juulil 1907 Kongota vallas Tartumaal.

Rootsis suri 18. jaanuaril Rubo Kaarn, sündinud 12. juunil 1926.

Stokholmis suri 14. veebruaril Endel Krepp, sündinud 15. novembril 1908 Otepääl.

Forserumis, Rootsis, suri 12. veebruaril Arvid Randes, sündinud 24. aprilli 1900 Martnas.

Tartus suri 31. jaanuaril prof. med. dr. Särgava, sündinud 4. märtsil 1918 Vändras.

Eskilstunas, Rootsis, suri 6. veebruaril Linda Poom, sündinud 1. märtsil 1907.

Head ja kauaaegset sõpra

ARNOLD MEERITS'at

sündinud 15. aprillil 1905 Mustjalas
surnud 19. mail 1983 Sault Ste. Maries

mälestavad leinas

HERMAN RATAS perekonnaga
ALIIDE ADER ja
LAPSED perekondadega

Puhka rahus!

Murray E. Newbigging
Ltd.

Matusebüroo

Aastakümnete kogemus eestlaste teenimiseks. Oskuslik nõuanne ja mõõdukad hinnad.

M. WAYNE HAMILTON
Funeral Direktor

733 Mount Pleasant Rd., Toronto, Ont. M4S 2N4
(lõunapool Eglintoni)
Helistada tel. 489-8811 • 489-8002

Karm surmakäsi riisus meie armsa majasõbra

ARKAADI ROSIN'a

Mälestavad leinas

JOHANNA ja HEINRICH JÕESAAR
HILJA ja JOE

Maga vaikselt rahuund,
südamed on sinuga,
mälestuste päiksekullas
jääd sa ikka meiega.

Kallist sõpra

ARKAADI ROSIN'at

leinavad

HANS REBANE perekonnaga
OLGA RAAG

AKILINA JAANVALDT'i

mälestab

Nüüd isa armastusel
ei ole lõppu iialgi!

ANITA TAMBOON

Lugupeetud ja armast klubi liiget

AKILINA JAANVALDT'i

mälestab leinas

EESTI PENSIONÄRIDE KLUBI TORONTOS

Kauaaegse haiguse läbi lahkunud

VILHELMINA KOPPEL'it

mälestavad

MARIE DULDER
KENNO DULDER
ARVO DULDER perekonnaga

Oma armast vilistlast

HELGI KUUSK-KASAKS'it

surnud 12. mail 1983 New Jersey's

mälestab leinas

EESTI NAISÜLIÕPILASTE SELTS

Tänuavaldus

Südamlik tänu kõigile, kes minu armsa abikaasa

HELMUT TÕIGAST'e

kirstupanekust, matusetalitusest ja ärasaatmisest osa võtsid, tema kirstu rohkete lilledega kaunistasid ja mulle mitmel viisil kaastunnet avaldasid ja toeks olid.

Siiras tänu praost Andres Taulile südamlike sõnade eest ja dr. Roman Toile muusika eest.

Eriline tänu korp! Rotaliale. Tänan ka hr. Osvald Timmast ja hr. Juhan Lätet liigutavate järelhüüete eest.

Teid kõiki südamest tänades

abikaasa IDA.

Leinateateid

Inglismaal suri 14. veebruaril Elsa Simpson, neiuna Laupmann, sündinud 4. septembril 1915.

Londonis, Inglismaal, suri 10. veebruaril Leili V. Sander, sündinud 11. novembril 1919.

Londonis, Inglismaa, suri 4. veebruaril Kaljo Laur, sündinud 2. septembril 1927 Tallinnas.

Höganäsis, Rootsis, suri 16. jaanuaril Aleksander Mathiesen, sündinud 26. oktoobril 1888 Sindis.

Libeerias suri 2. jaanuaril Mart Matik, sündinud 1947. a.

KIRIKUD

TORONTO EESTI BAPTISTI KOGUDUS

383 Broadview Ave.
Tel. 465-0639
Pastor K. Raid
36 Bards Walkway,
Willowdale, Ont. M2J 4T9
Tel. 499-6488
„VABADUSE KUULUTUSE"
raadiosaated igal pühapäeval kell 3 p.l. WHLD 1270 kc.

Pühap., 5. juunil kell 10.15 hommikul PÜHAPÄEVAKOOL. Kell 11 homm. JUMALATEENISTUS, K. Raid, segakoor, Issanda surma mälestamine.

Kell 6 NOORTEKOOR „PAIKE" lauluõhtu, juhatab Ch. Kipper.

EELK TORONTO VANA ANDRESE KOGUDUS

383 Jarvis St., Toronto,
Ont. M5B 2C7
Õpetaja Udo Petersoo
3714 Beechollow Cr.
Mississauga, Ont. L4Y 3T2
Tel. 624-6128, kirikus 923-5172

Pühapäeval, 5. juunil kell 11 hommikul leerilaste õnnistamise jumalateenistus armulauaga. Solist prl. Evi Valge. Kell 1.30 p.l. inglise-keelne jumalateenistus.

Pühap., 12. juunil surnuaiapüha jumalateenistus Mt. Pleasant kalmistul kell 3 p.l., York kalmistul kell 5 p.l., „N" sektsioonis.

Pühapäeval, 26. juunil kell 12 päeval koguduse väljasõit perekond Sääsk'i tallu. Täpsemad juhised hiljem.

Pühap., 19. juunil kell 11 homm. Usuteaduse Instituudi lõpp-jumalateenistus. Jutlustab piiskop Karl Raudsepp ja teenivad instituudi õppejõud ja õpilased.

ÕPETAJA KÕNETUNNID kiriku kantseleis teisipäeviti 5—7 õ., neljapäeviti 2—8 ja pärast igat jumalateenistust.

EELK PEETRI KOGUDUS

817 Mt. Pleasant Rd. Toronto
Ont. M4P 2L1
Praost Andres Taul. Tel. 483-4103
Tel. kirikus 483-5847
Organist dr. Roman Toi

5. juunil Usuteaduse Instituudi piiskoplik ava-jumalateenistus kell 11 homm. Jutlustab piiskop Karl Raudsepp, kaastegevad Usuteaduse Instituudi lektorid ja õpilased. Laulab noortekoor Lootus, juhatab Rosemarie Lindau. Organist Lembit Avesson. Piiblitund kell 10 homm.

Pühapäeval, 12. juunil küüditatute mälestamise jumalateenistus kell 11 hommikul. Laulab Cantate Domino, juhatab Asta Ballstadt. Jutlustab prof. dr. A. Võõbus, organist L. Avesson. Piiblitund, viimane käesoleval kevadel, kell 19 hommikul.

SURNUAIAPÜHA JUMALATEENISTUSED pühapäeval, 19. juunil Westminster kalmistul kell 12 päeval, York kalmistul kell 2 p.l. ja Mount Pleasant kalmistul kell 4 p.l. Teenivad õp. A. Taul ja õp. kand. E. Heinsoo. Kõik jumalateenistused toimuvad eestlaste osas.

INGLISKEELSED JUMALATEENISTUSED igal pühapäeval, kell 9.30 hommikul. Pühapäevakool.

KOGUDUSE KANTSELEI on avatud teisipäeviti 10—6-ni, neljapäeviti 12—3 p.l.

ÕPETAJA KÕNETUNNID kolmapäeval 9.30—12.30 kirikus, neljap., 6—8 kirikus ja igal pühapäeval pärast jumalateenistust.
Instituudi lektorid ja õpilased.

TORONTO EESTI EVANGEELNE KOGUDUS

Immanueli kirik,
21 Swanwick Ave.
Jutlustaja Allan Laur,
72 Appleby Cres.
Markham, Ont. L3R 4L2
Tel. 477-6248

Pühap., 5. juunil kell 2 p.l. PÜHAPÄEVAKOOL lastele ja täiskasvanuile. Kell 3 p.l. JUMALATEENISTUS, kõneleb Allan Laur, Helmut ja Endla Rüdmik Floridast. Noorte trio. Issanda surma mälestamine. (Buss Eesti Kodust kell 1.30 p.l.).

Kell 6.15 ingliskeelne JUMALATEENISTUS, kõneleb Toomas Rüdmik.

Kolmap., 8. juunil kell 7 õ. PALVEÕHTU.

Teadaanne Ko... Tallinna pavil... sõpradele

Karavani passide e... 10. juunil. Pidustused... viljonis algavad 17. j... vad 25. juunil.

Käesolevaga palum... si ka tänavu meile ab... vani passide müügil, ... limisi oma Kanada ... töökaaslastelt ja rese... telefonidel:

Marie Valge — 225-...
Henn Mäeste — 763...
Kalju Jõgi — 487-20...

Passi hind eelmüü... ravani ajal $10. Läp... vanad saavad vanem... sissepääsu Karavani ... Iga kümne müüdud ... saab müüja ühe prii...

Passibüroo passide ... eeltellimiste täitmis... Toronto Eesti Maja e... päeval, 2. juunil kell ... õhtul, laupäeval, 4. j... 12 päeval, esmaspäe... kell 6—8 õ. ja neljapä... kell 6—8 õhtul. Mu... saab üksikuid pass... Abistamiskomiteest, ... gast, Poko Mount P... ja Meie Elu talituses...

Tallinna Paviljon ... silt ainult eelmüügi ... jooksul müüdud pass... sajaprotsendiliselt ... national Caravanile, ... tegi eestlast! Kaas... Karavani ajal passi... ainult võõraid. Pare... müügilt, kus vähem... eestlaste ettevõttele!

Juhatuse nimel tä...

Kristlik noor... laager Musko...

Eesti noored 8—16 ... kes soovivad suvel l... üheks või kaheks nä... li ja 21. augusti vahe... grammidest, palun ... Trallale telefonil 62... maks on umbes $10... Torontost edasi-tag... Laagri tegevusalad: ... jetamine, kanuutam... rimine, veealune sp... ne, vee suusatamin... ventkoguduse maksa... maksust juurde, on ... piiratud.

Paljud eestlased — ... ei te...

et teen igas... raud- ja p...

kruntide ü...

B. RISTMÄGI, ...

TORONTO ... VABAKOG...

562 Jones Ave., ...
Jutlustaja E...
20 Thorncli...
Toronto, Ont.
Tel. 463...

Pühap., 5. juunil ... LAULUJUMALATE... nivad A. Ehasoo ja ... lised, Kelmesed US... kanded naisansamb...

Kolmap., 8. juuni ... ja palvetund, Ilmut... peatükk.

TORONTO EESTI ... KOGU...

R R 5, Orangev...
Praost E...
Tel. 1-519-9...

Pühapäeval, 5. j... ülempreester E.V. ... nipäeva tähistamise... NISTUS Peetri ki... koguduse vaimuliku... koor G. Raagi juha...

Jumalateenistusel... viibimine Peetri ki...

TORONTO EESTI ... PÄEVA ADVEN...

804 Broadvie...
(ailmaaraudteejaan...
Maja poole). Abiju...
626-3417.

Laup., 4. juunil k...
KOOL teemal „Võ...
e.l. JUMALATEEN...
Alev Tralla. Tere tu...

Teadaanne Karavani Tallinna paviljoni sõpradele

Karavani passide eelmüük lõpeb 10. juunil. Pidustused Tallinna Paviljonis algavad 17. juunil ja lõpevad 25. juunil.

Käesolevaga palume kõiki eestlasi ka tänavu meile abiks olla Karavani passide müügil, võttes eeltellimisi oma Kanada sõpradelt ja töökaaslastelt ja reserveerides neid telefonidel:

Marie Valge — 225-6359,
Henn Mäeste — 763-2933,
Kalju Jõgi — 487-2094.

Passi hind eelmüügil on $8, Karavani ajal $10. Lapsed alla 12 a. vanad saavad vanematega koos prii sissepääsu Karavani paviljonidesse. Iga kümne müüdud passi kohta saab müüja ühe prii passi.

Passibüroo passide müümiseks ja eeltellimiste täitmiseks on avatud Toronto Eesti Maja eeskojas neljapäeval, 2. juunil kell 6 kuni kell 8 õhtul, laupäeval, 4. juunil kell 10—12 päeval, esmaspäeval, 6. juunil kell 6—8 õ. ja neljapäeval, 9. juunil kell 6—8 õhtul. Muudel aegadel saab üksikuid passe osta Eesti Abistamiskomiteest, Eesti Ühispangast, Poko Mount Pleasanti ärist ja Meie Elu talitusest.

Tallinna Paviljon teenib $2 passilt ainult eelmüügi ajal. Karavani jooksul müüdud passide raha läheb sajaprotsendiliselt Metro International Caravanile, kus ei ole ühtegi eestlast! Kaasmaalane, kes Karavani ajal passi ostab, toetab ainult võõraid. Parem on osta eelmüügilt, kus vähemalt osa läheb eestlaste ettevõttele!

Juhatuse nimel tänuavaldusega,
Kalju Jõgi

Kristlik noorte laager Muskokas

Eesti noored 8—16 aasta vanuses, kes soovivad suvel laagrisse minna üheks või kaheks nädalaks, 24. juuli ja 21. augusti vahel, olenedes programmidest, palun teatada Olev Trallale telefonil 626-3417. Laagri maks on umbes $100 nädalas. Buss Torontost edasi-tagasi $18 ekstra. Laagri tegevusalad: metsaelu, purjetamine, kanuutamine ja orienteerimine, veealune sport, ratsutamine, vee suusatamine, jm. Kuna Adventkoguduse maksab poole laagrimaksust juurde, on osavõtjate arv piiratud.

Paljud eestlased — majaomanikud, ei tea

et teen igasuguseid raud- ja puuaedu

kruntide ümber.

B. RISTMÄGI, tel. 759-6424

TORONTO EESTI VABAKOGUDUS

562 Jones Ave., Toronto, Ont.
Jutlustaja E. Saraoja
20 Thorncliffe Ave.
Toronto, Ont. M4K 1V5
Tel. 463-6223

Pühap., 5. juunil kell 11 homm. LAULUJUMALATEENISTUS, teenivad A. Ehasoo ja H. Eller. Külalised, Kelmesed USA-st. Lauluettekanded naisansamblilt, kohvilaud.

Kolmap., 8. juunil kell 7.30 piibli ja palvetund, Ilmutamisraamatu 4. peatükk.

TORONTO EESTI AP.-ÕIGEUSU KOGUDUS

R R 5, Orangeville, Ontario
Praost E. Lepik
Tel. 1-519-941-4309

Pühapäeval, 5. juunil kell 2 p.l. ülempreester E.V. Velleso 70. sünnipäeva tähistamise JUMALATEENISTUS Peetri kirikus. Teenivad koguduse vaimulikud, laulab laulukoor G. Raagi juhatusel.

Jumalateenistusele järgneb koosviibimine Peetri kirikus saalis.

TORONTO EESTI SEITSMENDA PÄEVA ADVENTKOGUDUS

804 Broadview Avenue (ailmaaraudteejaama vastas Eesti Maja poole). Abijutlustaja telefon 626-3417.

Laup., 4. juunil kell 9.30 PIIBLIKOOL teemal „Võitjad". Kell 11 e.l. JUMALATEENISTUS, kõneleb Alev Tralla. Tere tulemast!

31. lennu lõpetas 21 õpilast

T.E.S. Täienduskooli lõpuaktus

Möödunud teisipäeva õhtul kogunes Toronto Eesti Maja suurde saali arvukas täienduskooli pere koos vanemate ja sõpradega, et kaasa elada kooli selleaastasele lõpuaktusele. Eeskavaline osa algas õpilaskoorilt esitatud lauludega „Kevade tulnud" ja „Kodumaa tammed" Georg Iltali juhatusel.

Kevadisi rõõmsaid tundeid sütitas ka koolijuhataja Henn Ründva sõnavõtt, milles ta rõõmustas selle kauaoodatud päeva kättejõudmisest, mil suvepuhkust võib alustada. Pika talvise töö vili oli olnud hea ja puhkus igakülgselt ära teenitud. Lõpetajatele on see aga elus kordumata moment. Tuues mälestuspilte oma algkooli lõpetamisest, jutustas koolijuhataja klassikaaslasest Reinust, kellel just elus hästi ei läinud oma rahutu iseloomu tõttu. Tihti pidid teda klassikaaslased hädast välja aitama, kuid seda tehti heameelega, sest oldi ju nagu ühe pere liikmed. Kuus aastat kooli muredes ja rõõmudes liidab ühte. Hoidke ka teie kokku ja olege abiks neile, kes aja veeredes kipuvad unustama oma keele, kodumaa ja rahva.

Täienduskooli lõpetajatele tunnistuste kätteandmisel selgus,

et ligemale pooled neist olid lõpetanud kiitusega.

31. lennu lõpetasid: Heiki Altosaar, Viktor Härm, Russel Illingworth (kiitusega), Janet Kivi, Pia Kori Erik Korjus, Andrus Küng, Erika Meipoom (kiit.), Thomas Olvet (kiit.), Alar Petersoo (kiit.), Tiia Pihl (kiit.), Lisa Pilvet (kiit.), Kai Rannik, Tavo Rooneem, Monika Rose (kiit.), Mike Saarna, Katharine Sepp (kiit.), Ivar Soever (kiit.), Ingrid Süld, Markus Tamm ja Toivo Träss (kiit.).

Lõpetajatepoolse sõnavõtuga esines Erika Meipoom, kes tänas õpetajaid, kes neile kuus aastat eesti keelt olid õpetanud. Kuigi tundidest oli kõige parem vahetund, kavatseb ta siiski koos paljude teiste kaaslõpetajatega edasi õppida eesti keskkoolis.

Eeskavalist osa mitmekesistasid klaveril lastekohaste humoreskidega Thomas Olvet ja Triina Läte.

Lõppsõnas koolikomitee esimees Hans Lupp heitis pilgu möödunud töö- ja tegevusrohkele aastale, mis oli olnud tulemusterikas ja hea aasta. Koos tänavuse lennuga on kooli lõpetajate üldarv tõusnud 1252-le, kellest paljud on juba aastaid osa võtmas meie ühiskondlikust elust ja organisatsioonide tegevusest.

See näitab, et koolis omandatud teadmised rakendatakse ka tegelikus elus, viies aktiivselt edasi eestluse olemasolu ja püüdeid.

Tänu kuulub meie noorte vanematele ja vana-vanematele, kelle arusaav suhtumine ja abi eesti kooli vajadusse moodustab aluse selle tööle. Keelepärandi programmi raames Toronto linna koolivalitsusega oli koostöö olnud sujuv ja majanduslikult oluline. Toetust oli saadud ka föderaalvalitsuselt, eriti keskkooli ja gümnaasiumi osas. H. Lupp tänas kooli vastutusrikka töö kandjaid õpetajaid ja abilisi, paludes neid ette tulla. Koolijuhataja Henn Ründva kõrvale astusid Georg Iltal, Endla Komi, Elfriede Kuusk, Hella Leivat, Ludvig Luide, Ene Lüdig, Leida Marley ja Anne Saks, kelledele õpilaste poolt lilled üle anti tänu ja parimate edusoovidega.

Koolikomitee poolt oli annetatud igale lõpetajale O. Lutsu „Kevade I" ja Eesti Abistamiskomitee Kanadas kinkis ilukirjandusliku teose igale kiitusega lõpetajale. Toronto Eesti Ühispangalt sai juba varem iga lõpetaja kooli lõpumärgi. Erilise kingituse täienduskoolile oli teinud endine õppejõud Aurelie Soo, kes oma isiklikust raamatukogust oli kinkinud 150 teost. Kõikidele annetajatele avaldati suurim ja südamlik tänu.

Helju Luide mälestusfondist Eesti Sihtkapital Kanadas juures

anti 50-dollariline stipendium kõige püüdlikumale eesti keelt kõnelevale algkooli lõpetajale, kelleks õppenõukogu oli valinud Lisa Pilveti.

Tänades esinejaid ja kaasaitajaid õhtu korraldamisel, lõppes aktus Eesti hümniga.

Pärast lühikest vaheaega kogunesid lõpetajad, nende õpetajad ja vanemad ning sõbrad maja esikusse Eesti kaardi ette pidulikuks sillapilguks. Ühiselt lauldud koraalile järgnes sügavasisuline luulepõimik ning küünalde süütamine ja palve kodumaa eest. Pärast lõpukoraali siirduti kõrvalasuvasse saali, kus lastevanemate poolt oli kaetud kohvilauad. Koosviibimise käskel anti lõpetajate poolt kingitusi ja lilli klassijuhatajatele ja teistele õpetajatele.

Osavõtjaid Eesti Pensionäride Klubi Torontos hiljutisel peakoosolekul. Foto: Vaba Eestlane

Süüdatud küünal põhjustas ülikoolist väljaviskamise

Noor üliõpilane eksmatrikuleeriti (visati välja) Tartu ülikoolist, kuna ta oli käinud Kuperjanovi haual küünalt süütamas. Seal oli teda infrapunase kaameraga pildistatud. Noormees kutsuti rektor Koopi juurde, keda hüütakse õpilaste hulgas Rektosoobiks seletust andma ja karistust vastu võtma.

Rektor Koop oli üliõpilasele seletanud, et N. Liidul on nelja liiki vaenlasi. Esimesed olid dissidendid, kuid nendest polevat riigile kahju, kuna nad olevat lollid ja neid teatakse kes nad on. Teised vaenlased on intelligendid; need on kahjulikud kuna nad on targad ja nende vastu võitlemine on sellepärast raske. Kolmandad oli jutustaja unustanud, kuid neljandad olid rektori arvatees terve eesti noorsugu. Ja siis oli üliõpilasele veel öeldud, et seltsimees Andropovi käsutuses on ennegi olnud abinõusid riigivastaste elementide taltsutamiseks.

Noormees visati ülikoolist välja ja saadeti kaheks aastaks vene sõjaväkke. Enne ärasõitu ei olnud tal veel aimugi, kuhu ta saadetakse aega teenima. Igaks juhuks on mehele õppimise võimalused igaveseks ära kasutatud.

Viimasel ajal minevat eestlasi õnneks vähe Afganistani, kuna eesti poisid olevat mitteusaldatavad.

Vaipade ja mööbli keemiline puhastus

„Stainguard" hinna sees
Söögituba, elutuba ja koridor

$59.95

Pensionäride kortereile hinnaalandus. Samuti akende pesemine.

Peeter Valing

Tel. 690-4961

Seedrioru Lastesuvekodu kutsub!

Lühikese talve järele on tulnud kevade. Vanematel, kui ka lastel on mõtted juba suvepuhkuse juures. Isad ja emad võibolla plaanitsevad kaugemat ja eksootilisemat reisi, aga lapsed jällegi oma traditsioonilist sõitu Seedrioru suvelaagrisse.

Eeltöid laste-suvekodu heaks on juba ammu alustatud: talgute organiseerimine, laagri personali kinnitamine ja ‚Suvihari '83 korraldamine.

Tänavu, nagu eelmisel aastal, toimus posti kaudu registreerimine varajaselt, et võimaldada huvitava ja mitmekülgse programmi koostamist, kui ka aidata laagri personali valimist. Registreerimislehed on saadetud kõigile vanematele, kelle lapsed olid 1982. a. suvel Seedrioru laste laagris. Need vanemad, kes soovivad esimest korda oma lapsi Seedrioru loodusrikkasse suvelaagrisse saata eeloleval suvel, palun võtke kontakti tänavuse suvelaagri korraldajaga: Seedrioru, c/o Leena Kimsto, 28 Crombie Street, Cambridge, Ontario N1S 1Y4, tel. (519) 621-2174.

Sihtasutus Seedrioru juhatus teatab, et veel otsitakse laagri personali, eriti köögi perenaist, kokka, ujumisõpetajat-vetelpäästjat ja mõnda täisealist kasvatajat. Huvitatuid isikuid palun saata lühike kiri oma erihuvidest jne. ülalantud aadressil ehk telefoniteel kontakti võtta pr. Kimstoga.

Laagri juhatajaks on õp. T. Nõmmik ja väikelaste all-laagri juhatajaks pr. L. Kolga. Dr. H. Saar on lahkelt lubanud hoolitseda meie laste eest laagri ajal.

Seedrioru pakub lastele mitte ainult eesti laulu, tantsu ja käsitööd, ujumist ja sporti, vaid ka eluaegset sõprust teiste eestlastega, mida ainult need, kes on Seedriorul suved veetnud kui üks pere, võivad teada. Noortetalgud laupäeval, 28. mail, kutsuvad meie perekonna jälle kokku. Kõik endised kasvandikud, kasvatajad, lastevanemad ja sõbrad on teretulnud meie tööpäevadele. Töötame koos, et meie kallis Seedrioru jääks armsaks kohaks ka järgnevatele põlvedele.

Õiendus

„Vaba Eestlases" nr. 36 on San Francisco sünnipäevalaste sõnumis mind eksikombel märgitud trükikoja omanikuks Kuressaares, tegelikult olin ettevõtte ärijuht. Omanikud olid J. Treufeldt ja A. Kallus, kes olid ka ajalehe „Meie Maa" väljaandjad.

Karl Põder

Montreali uudiseid

Skautlik jüripäev

Igas aprillikuus tähistavad eesti skautlikud ja gaidlikud noored jüripäeva, mis Montrealis toimus eesti kiriku seltskondlikes ruumes. Noori ja noortesõpru oli kohale tulnud päris hulgaliselt. Üldiseks korraldajaks olid nskm E. Ruberg, kes selle osa viis läbi temale omase rutiiniga, üheks osaks oli „Sõnasild kodumaale", mille teksti luges Linda Kukk.

Montreali skautlikus juhtkonnas õnnetaalrite müüjaid edukuse järsaid Olev Kukk ja Harri Pärna jekorras: Allan Sutt, Heiti Viita, Tammelehe II järgu märgi. Sisuka Kristjan Puhvel ja Jaan Kukk. jüripäeva kõne pidas nskm Toomas Laskmises kolmest asendist oma Altosaar ja hiljem luges nskm Lex klassis sai auhinna Toomas Alto-Soom ette Skaudikeskuse käsikir- saar. Vanusega 11—14-aastani olid jad. parimad laskurid Allan Sutt ja

Järgnesid tervitused Eestlaste Toomas Puhvel.
Keskkõukogult Kanadas, mida an- Skautide juhtkond tänas ja aus-
dis üle prof. M. Puhvel, tas oma noortesõpru, kes nende

siis R. Leitham Montreali Eesti Seltsilt, Leida Helde Montreali Naisseltsilt.

tööd olid toetanud.

Neile kingiti tänuks raamat: „50 aastat Eesti Skautlust".

V. Ojamaa Montreali Võitlejate Ühingult ja V. Koppel omaaegselt kodumaiselt Eesti Naiskodukaitselt.

Saajateks olid major E. Kõiv, major E. Tiivel, Elsa Peets ja vanemgaid L. Kukk. Kava lõpetati Eesti hümniga, misjärel lipud viidi välja.

Järgnesid Kalevi ja Virve lipkonna 1982. aasta tegevusest osavõtnuile auhindade ja tunnistuste väljajagamine. Samuti hinnati ka

Samaaegselt jüripäevaga toimus samas ruumis noorte kunstinäitus.

H.H.

Muusik Eestist põgenes

Soomes Kotka linnas toimunud pidustustel, millest külalisena osa võttis 205-pealine Nõukogude grupp, kasutas juhust vabadusse pääsemiseks eestlane Ilmar Olesk, kõrgema muusikalise haridusega flötist, kes kodumaal on tegutsenud muusikaõpetajana ja orkestrandina. Ta põgenes Rootsi, taotledes siin asüüli, mis on otsustamisel Invandrarverketis (sisserännuametis).

Jaan Põldaasile auhind kujutavkunsti alal

Ontario Art Council'i äsjailmunud auhinnasaajate nimekirjas on eestlasest kunstnik Jaan Põldaas, kellele on antud kujutavkunsti alal auhind kuni $4000 klassis.

Üldse on jagatud auhindu ja toetusi 217 kunstiorganisatsioonile ja 514 üksikisikule kokku $4.677.062 ulatuses.

KATUSETÖÖD

TARMO SEPA — tel. (416) 425-5075

SEPA HOME IMPROVEMENTS

Metro Lic. B-5374

OVER 50 YEARS OF GM SALES AND SERVICE

HOGAN GM

Chev Olds Limited

5000 Sheppard Ave. E., Scarborough, Ont. M1S 4L9

PAUL JUTTUS

Müük ja rentimine

Tel. 291-5054, kodus 423-5716

JOHANNES JÄRVALT, B.A.Sc., LL.B.

ADVOKAAT — NOTAR

Eelistatud praktikaalad: Tulumaksud jt. riigimaksud. Testamente, hooldusi ja päranditompe. Üldpraktika.

Õhtuti: (416) 757-9190. Päeviti (416) 485-3333

Müügil VABA EESTLASE talituses

LOOME

Eesti rahvuskultuuri loomingupäevad 23.—30. aug. 1981 Jõekäärul

Album pildis ja sõnas — 169 lk.

Hind $15.— pluss saatekulu $2.—

Vana-Andrese koguduse emadepäeval esitati Aino Pähna lavastusel lastenäidend „Emadepäeva eelõhtul". Pildil vaade tegelasrikkale stseenile, kus kaks eksinudlast, vasakult Taimi Petersoo ja Hanno Raudsepp, sepp, ümber on lilli, lindusid ja loomi.

Nr. 40

Ermo Kulmar

Mastereilt 12 rekordit ja 16 medalit

Nii algas „ESTONIA" kergejõustiklaste 1983. a. välishooaeg. Rekordite hulka kuulus kaks võistluse parimat, kaks Kanada rekordit ja kaheksa Välis-Eesti tipptulemust. Medalid jagunesid — 6 kulda, 5 hõbedat ja 5 pronksi.

Kuus „Estonia" masterit osales 13-ndal Rahvusvahelisel Lõuna-Ida USA Masterite võistlusel, mis toimus Põhja-Carolina pealinnas, Raleigh'is 6., 7. ja 8. mail. Umbes 2600 km pikkuse edasi-tagasi kahe autoga sõidu sooritasid Jaan Roos (45+ vanuseklass), Jaan Lents (55+), Uno Limit (60+), Antoni Truuvert (60+), Ermo Kulmar (65+) ja Karl Trei (70+).

Torontost lahkuti neljapäeva, 5. mai hommikul ja ööseks peatuti 1100 km kaugusel Richmond'is, Virginia osariigis. Reede keskpäevaks jõuti Raleigh'i, kus võistlused algasid kell 14.00 Riikliku ülikooli tartan-radadega staadionil kesklinna läheduses. Ilmad olid päikselised, 75—80F ja vähese tuulega.

Kohe pärast kohale jõudmist olid masterid „tules" kolmikhüppes ja 3000 m jooksus. Laupäeval algasid võistlused kell 7.00 ja lõppesid 17.00, mil sooritati enamus võistlusalasid. Pühapäeva hommikul kell 7.30 toimus „estoonlaste" viimane ala — 20 km kiirkõnd maanteel, millel olid tublid tõusud ja langused, seega ebasoodus heaks resultaadiks.

Registreeritud 330-ne masteri hulgas oli mitmeid endiseid olümpialasi ja välismaalasi — Kanadast isegi 19 master-atleeti. Osalemine oli võimaldatud ka nn. sub-masteritele 30—34 ja 35—39 a. vanuseklassides, sest USA's on veteranide-masterite spordiliikumine kiirelt kasvav. Selliseist võimalusist peaks spordi-eestlaste põlvkond kinnihaarama.

Konkurents oli eriti tihe nooremais vanuseklassides, heidetes ja pikamaajooksudes. Teatavasti atleedi vananemisel füüsiline tugevus ja vastupidavus on enam säilivamad võrreldes atleedi kiirusevõimetega.

Samal võistlusel püstitati ka 14 maailma-, kaheksa USA- ja 34 võistluserekordit. Torontos elunev lätlane Tismanis (77 a.) tegi kaks maailmarekordid: raskusheites (55 lb) — 4.54 m ja kuulitõukes (8 lb) — 10.60 m!

„Estonia" masterid võistlesid 18 korda ja ainult kahel korral ei pääsenud medalile. Suurema hulga „kulda" kandis ära Jaan Lents, nimelt kolm medalit, järgnes Jaan Roos kahe kullaga ja Uno Limit ühe kullaga.

Mis puutub rekorditesse siis Karl Trei sooritas — kuus, Jaan Lents — kaks, Jaan Roos — kaks, Ermo Kulmar ja Uno Limit Kumbki üks, nähtavalt järgnevas resultaatide tabelis:

„ESTONIA" masterite resultandid Raleigh'is, N.C.:

1500 m — 2. U. Limit 5.51,2.

3000 m — 3. U. Limit 12.43,4 VER*.

5 km kõnd — 1. J. Roos 23.39,3 VR. 1. U. Limit 32.07,6.

20 km kõnd — 1. J. Roos 1:40.45,3 VR.

Kaugus — 6. J. Lents 4.42.

3. K. Trei 3.74.

Kõrgus — 3. K. Trei 1.22 KR, VER.

Kolmik — 2. K. Trei 8.15 KR, VER.

Teivas — 1. J. Lents 2.84 VER.

Kuul (12 lb) — 1. J. Lents 11.54.

Kuul (8 lb) — 2. A. Truuvert 14.00.

2. K. Trei 9.65.

Ketas (1.6 kg) — 1. J. Lents 33.08 VER.

Ketas (1 kg) —3. A. Truuvert 38.36. 3. K. Trei 29.34 VER.

Oda (.6 kg) — 2. E. Kulmar 20.94 VER. 6. K. Trei 25.10 VER

---

*VER — Välis-Eesti rekord
VR — Võistlusraja rekord
KR — Kanada rekord

☆

Raleigh'is „estoonlased" peatusid võistluste peakorteris, Mission Valley Inn'is, mis asus 5-minutilise jalutuse kaugusel staadionist. Inn'is peeti ka laupäeva õhtune bankett. Osavõtvate rahvaste nimetamisel „Estonia" nime juures tõusid kuus eesti masterit püsti aplausi vastuvõtuks.

Masterite kojusõit algas pühapäeval, 8. mail kell 12.00 paiku. Kõva vihmatorm tuli läbielada, sõites ümber läänepoolse Washingtoni linna. Ööpeatus oli Pennsylvania ja Marylandi piiride juures. Torontosse jõuti esmaspäeval 19.00 läheduses — üsna väsinult aga küllaldase rahuldusega õnnestunud esimesest suurest välisvõistlusest.

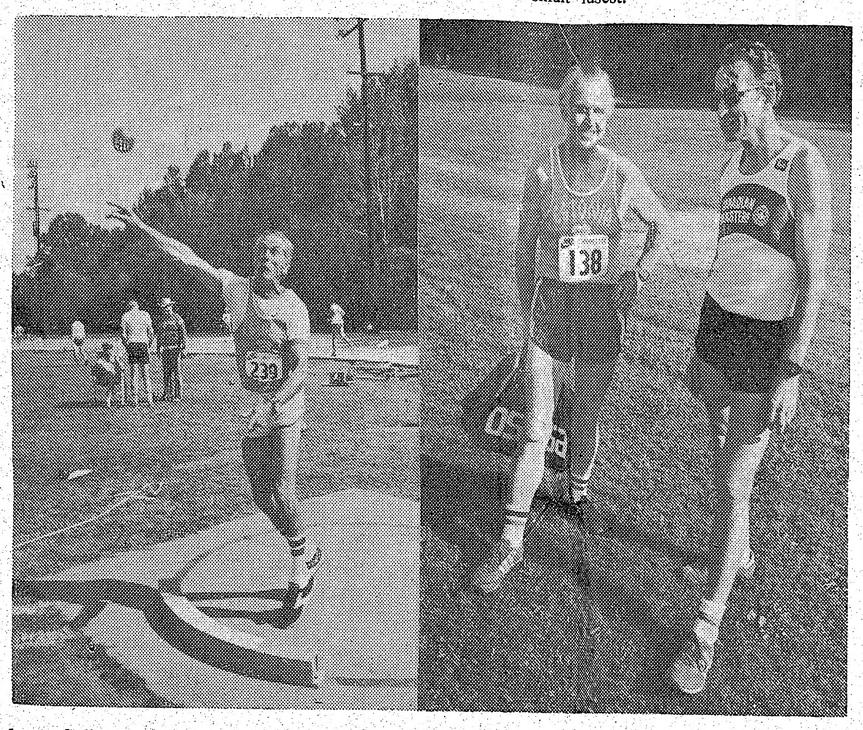

Rahvusvahelistel masterite võistlusel Põhja-Carolina pealinnas Raleigh'is saavutasid kolm eestlast kuldmedaleid: Jaan Lents 3, Jaan Roos 2 ja Uno Limit 1. Pildil vasakult J. Lents kuulitõukel, U. Limit ja J. Roos.

Fotod: E. Kulmar

Toivo Heinsaarele uisutamisklubi kuldmedal

Garden City, St. Catharinese Winter Club of St. Catharines lõpetas oma talvise hooaja, kus kuuele liikmele anti üle kuldmedalid. Kuldmedalite saajate hulgas oli eestlane Toivo Heinsaar.

Klubi president Paul Pattison ütles, et möödunud hooaeg oli klubile pikk ja edukas. Klubi liikmete arv on tõusnud 350-le ja ootejärjekorras on üle 80 noore, keda jääareeni piiratuse tõttu ei saa vastu võtta.

St. Catharinese ajaleht ütles eduka hooaja üle kokkuvõtet tehes, et Kanada tshempioonid, kolmekordsed kuldmedali omanikud figuuruisutamises, vabauisutamises ja tantsus on klubi liikmed Toivo Heinsaar ja Lenore Shannon. Heinsaar võttis osa Kanada rahvuslikest meistrivõistlustest Montrealis.

„Ritmikast" Toronto ajalehes

Möödunud teisipäeva (24. mai) „The Toronto Star" avaldas oma lisalehes „Neighbors" kahe-leheküljelise pildireportaazhi moodsa rütmilise võimlemisklubi „Ritmika" tegevusest, näidates üksikvõimlejaid lindi, nööri, hüppenööri ja pallidega ning 13 vanemat võimlejat grupina „Ritmika" üle 300-st võimlejast.

„Ritmika" klubi liikmed annavad maailmale üht ilusaimat ja kunstipäraseimat spordiharu, kus on nõutav hea koordinatsioon, paindlikkus ja loomulik liikumine, selgitab ajakirjanikule „Ritmika" treener Annely Riga, lisades et meelelahutuslikul alal pakuvad tema õpilased üht graatsilisemat spordiharu maailmas.

„Ritmika" klubi liikmed veedavad sadu tunde praktiseerimisel. Nad esinevad mitmesugustel üritustel nagu karavanipidustus, Toronto Argonautide jalgpallivõistluse vaheajal ja eesti ühiskondlikel sündmustel. Eeloleval juulikuul mõned klubi paremad võimlejad esinevad eestlaste pidustustel San Franciscos.

Lähim esinemine on juba käesoleva nädala reedel, 3. juunil Newtonbrook Secondary School'i võimlas Willowdale'is.

Kay Heinarist Londoni ajalehes

Londoni, Ont. ajaleht avaldas „Nädala atleedi" rubriigis Kay Heinari foto ja tema sportliku tegevuse kirjelduse. Tekstis öeldakse:

Selle nädala atleet on Kay Heinar, naiste võrkpallivõistkonna liige. Ta kaasamängimine aitas Western ülikoolil võita kaks mängu viimastel võistlustel. Neljavoorulises võidumängus Laurier'i üle tegi Heinar 14 surumist, kuna viievoorulises võidumängus Waterloo üle ta tegi rekordiliselt kõrge 22 surumist.

Torontost pärit tütarlaps on oma neljandat aastat füsioteraapia kursusel Westernis. Praegune on ta teine aasta võistkonnas, tema esimene oli kaks hooaega tagasi. Möödunud aastal Heinar oli alga- ja naiste aerutamisvõistkonnas, kes võitis OWIAA meistritiitli.

Heinar pole võõras ülikoolile ega võrkpallile. See on tema üheksas ülikooliaasta, olles kiitusega lõpetanud teadusliku kursuse Toronto ülikoolis, kus ta mängis ka võrkpalli võistkonnas kaks hooaega.

Heinar oli ka Kanada Rahvusliku võrkpallinaiskonna liige aastail 1977—1980. Ta on võistelnud World Student Games ja Pan-America Games võistlustel. Nüüd on ta eesmärk kontsentreeruda füsioteraapiale spordimeditsiini erialal.

ILMAR KÜLVETI

NÄITEMÄNGURAAMAT

sisaldab 5 näidendit fotodega:

PARADIISI PÄRISPEREMEES
LAMP EI TOHI KUSTUDA
SILD ÜLE MERE
SULETUD AKEN
MENNING

Hind $15.— pluss saatekulu 70 c

Saadaval VABA EESTLASE talitusest

EKK Kultuurifondi auhinnaga kroonitud

IVAR IVASK'i poeem

VERANDARAAMAT

Luuletaja kaheksas luuleraamat on pühendatud oma surnud vanemaile „kelle vaimust ja vaimustusest sündisid veranda ja verandaraamatu autor".

Hind $7.00 pluss 50 centi postikulu

Müügil VABA EESTLASE talituses

AINO KALLAS

IMANT JA TEMA EMA

7.

Aga kõigest armastuse marust, mis maa peal inimeste südameid otsekui konnakarpe põrmuks purustab, on kandja armastus oma emakoja vilja vastu ägedam ja põletavam kui kahe armastaja põlemine; nagu Järvamaa talupojad foogt Hebbele tegid, nõnda peab temagi süda elavalt rinnast rebitama, kui ta poeg tema juurest ära tõmmatakse, nii et see veel timmuka pihuski oma valu pärast peksab.

Nõnda ahastas Mare, Valdeko lesk, kõik öö oma poja Imandi korjuse juures, ja kuigi tema siiamaale oma armastuse sõgedust ep olnud mõistnud, siis vaevas nüüd mitmesaja mehe veri tema südametunnistust suure koormana, aga hoopis raskemini kõigest tema poja Imandi oma.

Sest ühe päästmiseks oli tema teised hädaohu alla andnud, aga kui hukatus tuli, siis said nad kõik otsa koos tolle ühega.

Nõnda oli see öö temale täis halinat ja vaeva ning silmade äranutmist, sest tema ei mõistnud kosutust otsida igavese Armu allikast, vaid surma suits piiras teda.

Aga kõige selle öö, kui tema selles viletsuses viibis, lauldi Viljandi lossis võidulaulusid, et Kohnreti pea oli maha tallatud ja tema tigedad tembutused ära võidetud, otse niisama kui püha prohvet Joonas päästeti tema kitsast kohast vaalaskala kõhus.

Aga kui hommik koitis, siis palus Mare, Valdeko lesk, lossi Komtuurilt luba oma poja Imandi surnukeha enesega ühes ära viia.

Siis tuli Goswin von Herike, Viljandi Komtuur, ise tema juurde ja ütles:

„Naine, mis on sul nõuks? Kas sina ei tea, et rühid surma suhu, kui oma hõimu juurde lähed, sest seal ei pea sinule halastust olema?"

Siis vastas Mare:

„Küllap mina seda tean."

Aga Härra Goswin von Herike jahmatas selle naispoole nägu nähes, sest kolmsada koolnut Viljandi lossi õues ep olnud eile õhtul nõnda surnutaolised kui seesinane üks naine, kes oli ikka veel elavate kirjas, sest nõnda oli tema oma näost ära langenud.

Siis ütles Goswin von Herike:

„Naine, Issand on meid õnnistanud sinu jalasammude läbi. Miks läheksid sina siis nüüd surma lõugade vahele? Jää Viljandi lossi, kus sinule kinnitatakse Komtuuri sanaga kindel kaitse, elik mine ühes meie väega Riia linna, kus sina oled võõramaalane rahva hulgas."

Aga Mare vastas ainult:

„Kõik, mis mina olen saanud maa peal, on minult ära võetud, ja minu omaksed on minust eemale taganenud! Andke minule ainult regi ja hobune, et mina saaksin oma poja Imandi surnukeha hauda viia, sest muud ei palu mina enam!"

Siis ütles Härra Goswin von Herike, Viljandi kõrge Komtuur, ainult:

„Naine saagu oma tahtmist mööda!"

Siis anti Marele, Valdeko lesele, regi ja hobune, nagu tema oli palunud, ja tema võttis ja pani oma poja Imandi korjuse reele, kattes selle vaibaga, ning sõitis Viljandi lossist oma kodukülla.

Aga Sakala rahva seas valitses sel päeval suur halisemine ja hammaste kiristamine, sest Issand oli teinud neist oma jalaastmed, et nad olid Tema käskude vastu koledasti klähvinud, ning teinud kõik nende kurjad nõud naeruks.

Nii olid täna juba enne koitu langenute korjused regedele kogutud ja lossist sellesse külasse saadetud, kus elas suguvõsa Vanem, et seesinane ülbe rahvas saaks alandlikuks oma vaimus ja heidaks ennast ikke alla, mille Jumal ise oli nende peale pannud nende hingede igaveseks ärapäästmiseks.

Ja nemad oigasid nagu verise vitsa all, sest emad leinasid oma poegasid, neitsid peigmehi, noored naised äsjalaulatatud mehi, aga pisukesed poisid oma isasid, ega olnud seda maja Sakalas, kus ep oleks surm käinud.

Ja kohe hommikul kaevasid nemad suure haua Viljandi järve kalda lähedale, et kõik ühiselt ning samasse hauda matta.

Aga kui Mare, Valdeko lesk, omakorda koormaga pärale jõudis, siis oli haud küll juba valmis kaevatud, kuid mitte veel kinni aetud, ja langenute surnukehad olid sinna valmis laotud.

Siis pööras Mare oma hõimu Vanema poole, kes oli tema küla mees ja Valdeko, tema lahkunud mehe sõber, ning ütles:

„Siin on minu poja Imandi surnukeha, — pange ta ühisesse hauda, et tema puhkaks seal, kus on hõimu noored ja vägevad mehed, sest kangelaste seltsi kippus tema vaim nii elus kui ka surmas!"

Siis vastas Vanem:

„Imant, Valdeko poeg, on surnud. Tema oli noor võitleja, vapper ja vaba kartusest!"

Siis vastas Mare:

„Tõesti, tema oli noor võitleja, vapper ja vaba kartusest!"

Siis ütles Vanem:

„Me teame, et tema kippus esimesse rekke, kus hädaoht kõige kuumem!"

Siis vastas Mare:

„Nõnda see on, — ta kippus esimesse rekke, kus hädaoht kõige kuumem!"

Siis ütles Vanem veel:

„Oi sind õnnetut, Valdeko lesk, sinul oli seitse poega, ja see oli viimne!"

Ja Mare vastas:

„Nii see on, nagu sina ütled — minul oli seitse poega, ja see siin on viimne!"

Siis ootas Mare, kuni tema poja Imandi surnukeha oli tõstetud reest ja lastud lahtisesse hauda, oma vendade kõrvale, nõnda et kui noored ja kaunid neitsid haua äärel nutsid, siis pidid nende pisarad langema temagi peale.

Aga selle järele lähenes Mare jälle Vanemale ja ütles:

„Nüüd ütle minule, kust tuli see õnnetus, et teie kõik haledal kombel, otsekui hundiauku, hukkusite ega mitte võitnud?"

Siis vastas Vanem:

„Keegi on meid alatult ära andnud ja meie nõu teatavaks teinud, nii et kaitseväge oli valvel, ning üks nurjatu äraandja on meie hulgas."

Siis küsis Mare:

„Keda teie kahtlustate?"

Siis vastas Vanem:

„Meie ei tea veel kedagi, aga tema on meie hulgas vahest selgi silmapilgul."

Siis küsis Mare:

„Mis teete teie temale, kui ta kätte saate?"

Siis vastas Vanem:

„Tõesti, ei pea tema halastust leidma, vaid nii mitme surma läbi peab tema keha surmatama, kui oli noori ja vägevaid mehi kümneviiejate hulgas. Ja ei pea temal rahu olema ei maa peal ega maa all, vaid Manala majaski on tal vastas lahkunud, kelle tema nurjatul kombel ära andis."

Siis ütles Mare temale:

„Vaata siis teraselt minu peale: kas tunned sa mind?"

Siis vastas Vanem imestelles:

„Kuidas ei peaks ma tundma sind, Valdeko leske?"

Siis ütles Mare:

„Oled vist tundnud varem, aga nüüd, kui minu päevad lõpule jõuavad, ei tea sina, kes su ees seisab."

Siis ütles Vanem:

„Naine, naine, mure on sinu vaimu oma võimusesse saanud, nii et sina enam oma sanasid ei oska juhtida!"

Aga Mare ütles:

„Ütle kõigepealt, missugune ma sinule paistan!"

Siis vaatas Vanem teda üpris teraselt, oma südames haletsedes, ja ütles:

„Sina õnnetu naine, mure nooled on sind väga valjusti lasknud, ja kõik sinu luud-liikmed on jahmatanud."

Aga Mare ütles:

(Järgneb)

Kodumaa

Nagu igal suve
nud õnnetusi uju
uppumise põhjus
17. mail pidasid
last Elva järve
Kuigi kõikjal oli
ujumine lubatu
ning poidega pii
ei hoolitud. Alko
päikesest uimane
läks vette otse uj
alt. Umbes 50 m
lõppes tal jõud,
kuuldi, ent abist
sõbrad jooksid
jäid vaid tühjad
delid. Samal ajal
nut otsisid, sõits

Ontario
Hon. William Davis, Q.C. Premier
Hon. Robert Welch, Q.C. Minister of Energy
Hon. James Snow Minister of Transportation and Communications
Energy Ontario

TÄITKE SÕIDUKID INIMESTEGA

„Car Pooling. Van Pooling. Public Transit"
Energia, mida säästate täna on energia, mida saame kasutada homme.

Edaspidine informatsioon energia säästmise võimalusteks saadaval: The Ministry of Energy,
62 Wellesley St. West, Toronto, Ontario, M7A 2B7

Kodumaa uudised

Nagu igal suvel on ka tänavu olnud õnnetusi ujumisel, sageli on uppumise põhjustanud purjusolek. 17. mail pidasid kolm kohtla-järvelast Elva järve ääres joomapidu. Kuigi kõikjal olid hoiatussildid ja ujumine lubatud vaid basseinis ning poidega piiratud alal, sellest ei hoolitud. Alkoholist ja kuumast päikesest uimane 28-aastane mees läks vette otse ujumist keelava sildi alt. Umbes 50 m kaugusel kaldast lõppes tal jõud, appihüüdeid küll kuuldi, ent abistajaid ei olnud — sõbrad jooksid minema. Kaldale jäid vaid tühjad viina- ja veinipudelid. Samal ajal kui tuukrid uppunut otsisid, sõitsid kolm purjus meest järve soostunud otsas paadiga laukasse ja ajasid sõiduriista ümber. Mehed päästeti. Samas märgati järve keskel kummirõngaga last. Jõudnud lapse kaldale viia kiirustasid vetelpäästjad appi purupurjus mehele, kes hüppas järve keskel paadist vette, et ujuda. Mees päästeti viimasel hetkel. Tol päeval tuli kuuel vetelpäästjal ja kahel miilitsal silma peal hoida ligi neljal tuhandel suplejal-ujujal. Elva lähistel on kolm poodi kus viin saadaval ja 17. mail peavad asjaosalised suhteliselt õnnelike õnnetustega päevaks.

Kuid Elva rand ei ole ainus koht, kus kord on visa juurduma. Kontrollides supelrandu leiti paljudes kohtades mahavisatud jäätisepabereid, prahti, ümberlükatud prügitünne. Tamula järve ääres puudub rannatarvete laenutus, pinke on napilt, randa ei koristata, mistõttu liiv on räpane. Kõikjal on aga suur häda, et kuuma ilmaga ei jätku karastusjooke, selle läbi oli 12. mail Pirita rannas kannatanud 10.000 inimest, samuti mujal. Küll on saadaval õlu, mistõttu noored poisid jänu puhul peavad õlut jooma ja jäävad purju. Valgerand on N. Liidu ulatusega tähtis puhkepaik.

Seal kaubeldakse kannuõllega. Enne kioski sulgemist ostetakse tagavaraks õlu lausa veeämbritega. Õhtu läbi on metsa all suisa mitmehäälne ja -keelne laulupidu. Viljandi rannas ei olegi karastusjookide müügipunkti, janu kustutamiseks tuleb minna ligi poole kilomeetri kaugusel asuvasse kohvikusse, ent sealgi müüakse õlut. Nüüd leitakse, et puhkajate elu ja tervise huvides tuleb õllemüügikohad randadest kaugemale viia, ja müüma hakata tõelisi karastusjooke pepsit, fantat, limonaadi ja kalja.

★

Lihapuuduselt tähelepanu ära viimiseks korraldas Eesti Toiduainetetööstuse Ministeerium leivast ja saiast tehtavate toitude võistluse, kuhu saadeti 77 roa kirjeldused. Zhürii valis neist välja 49 paremat. Nende järgi valmistatud toidud pandi maitsemiseks välja. Parimaks tunnistati pärnulase Veikko Laidma retsepti järgi küpsetatud leivapallid. Teisele kohale tuli leiva-juustu suupiste, mis oli Vladimir Lapini, Asta Sirki ja Sirje Kauli ühislooming. Teine koht määrati ka Evi Järvmäe leivakreemile. Kolm kolmandat kohta jagati Elle Reederile Põltsamaalt leivakeeksidе, Linda Pettile Tallinnast rukkileivapannkookide ja Olga Tulikale väikesaiade eest. Ees on uudistoiduretseptide elanikonnale tutvustamine.

★

Napile lihasaadustele ärides lisanduvat ulukiliha. Mullu tuli küttida 340 põtra, 160 metssiga ja 125 metskitse Kilingi-Nõmme metsamajandis, millest oli laekunud 18.900 rubla.

★

6. oktoobril toodi Kärkna raudteejaama Tartu konservitehasele vagunitäied õunu Ukrainast. Vagunid seisid jaamas nädalate viisi tühjaks laadimata. Tohutu kogus õunu riknes. Tehase juhtkond võttis alles siis laadimistööde korraldamise tõsiselt käsile, kui kogu küsimus oli suure kella külge pandud. Tehase direktor vabandas, et õunu on saadetud rohkem kui mahlatsehh suutis vastu võtta. Uute mahlapresside käikuandmine aga venis ja nende võimsus on vanadest veelgi väiksem. Kuigi plaanis oli mahlatsehhi töötlemismaht 120 tonni, ei jõutud läbi lasta rohkem kui 60—70 tonni. Nõrga tulemuse oli aga põhjustanud ka vilets organiseerimine.

„VABA EESTLANE" on vabade eestlaste häälekandja

VABA EESTLANE

Ilmub 2 korda nädalas — teisipäeval ja neljapäeval

Teisipäeval, 31. mail 1983 — Tuesday, May 31, 1983

Prof. Mardi Valgemäe loenguõhtu

Kolmapäeval, 1. juunil kell 7.30 õ. toimub Tartu Kolledzhis Eesti Kirjanduse Sõbrad poolt korraldatav loenguõhtu, kus dr. Mardi Valgemäe peab ettekande: „Pilkav Klio: John Reed Eestis".

Loeng lähtub 1982. a. mitu Oscarit saanud filmist „Reds", mis käsitleb ameerika ajakirjaniku John Reed'i (Warren Beatty) vahekorda Louise Bryant'iga (Diane Keaton) vene Oktoobrirevolutsiooni taustal. Nendel aastatel käis Reed kaks korda Eestis, aastal 1917 ja 1920. Ettekanne kommenteerib Reed'i ja teiste anglo-ameeriklaste tähelepanekuid Eestist ja eestlastest ning eritleb meie tolleaegse Soome saadiku dr. Oskar Kallase osatähtsust Reed'i viisa vahendajana„ samas, millega noor Eesti Vabariik solvas USA valitsust. Loengu esiettekanne viimastel New Yorgi Kultuuripäevadel 1982 tekitas palju elevust, kuna Reed'i tähelepanekuid Eestist on peetud otse „olmeromaanina põnevaiks".

Dr. Mardi Valgemäe tegeleb praegu Geislingeni Eesti Teatri ajaloo koostamisega. Juba 1981. a. esitas ta KLENK'is selleainelise loengu ning on sellest kirjutanud artikli. Rajamaks uurimistööd võimalikult laiale alusele, pöördub ta kaasmaalaste poole üleskutsega nii materjalide (kavad, fotod, näidendite käsikirjad jne.), kui ka isiklike mälestuste saamiseks Geislingeni teatrikevadest.

ESTO-84 Spordi-toimkond alustas tegevust

Spordiesindajate koosolek peeti 18. mail Eesti Majas Feliks Koopi, ESTO-84 programmi sektsiooni juhataja algatusel. Arutlusel selgus, et ainukesed sobivad ajad ürituste läbiviimiseks on hommikupoolsed 9., 10. ja 11. juuli, s.t. esmaspäev, teisipäev ja kolmapäev. Nendel päevadel toimuksid neljad võistlused.

Kohalolijad nõustusid juhendama järgmisi spordialasid: korvpall — Harry Liiv; võrkpall — Valdeko Novek, Raivo Remmel; ujumine — Mai Kreem, Valdur Reinsalu; kergejõustik — noored alla 20 a. — Ingrid Kütt, Arvo Oiling (polnud kohal) — masterid-veteranid üle 40 a. — Ermo Kulmar — nn. vabadusejooks — Jaan Roos.

Osa kulusid (võistluspaigad, kohtunikud, medalid jne.) loodetakse katta osavõtumaksust. Soovitati osalevatele sportlastele anda ka riietel kantavat spordimärki.

Otsustati kahe nädala jooksul väljatöötada täpsemad kavad järgmisele koosolekule arutamiseks.

Lääneriikide majanduskonverents

WILLIAMSBURG — Seitsme lääne tööstusriigi juhid kohtusid Williamsburgis, Virginias majandusküsimuste konverentsil, kus peamiseks päevakorrapunktiks oli läänemaailma väga kõrge töötuse probleem. Konverentsist võtsid osa USA president Ronald Reagan, Kanada peaminister Pierre Trudeau, Prantsuse president Francois Mitterand, Inglise peaminister Margaret Thatcher, Jaapani peaminister Yasuhiro Uakasone, Lääne-Saksamaa kantsler Helmut Kohl ja Itaalia peaminister Amintore Fanfani.

Kui laupäev kulus tseremoniaalseile funtsioonidele, siis pühapäeva alustati jumalateenistusega kohalikus kirikus, millele järgnesid nõupidamised maailma majandusliku olukorra parandamiseks, mille kohta USA president R. Reagan juba ütles, et USA-s on sellekohaseid märke olemas.

T.E.S. Täiendusgümnaasiumi õpilased ja õpetajad. Esimene rida vasakult: Erika Pahapill, Monika Kask, Maimu Nõmmik, Liina Teose, Vaike Rannu, Edgar Marten, Ene Lüdig, Heino Jõe, Selina Reiman, Uno Sõrra, Karin Jürman. Teises reas Glen Leis, Mihkel Jürima, Paul Poolsaar, Endel Mell, Mikk Jõgi, Vivian Oder, Ilmar Kütt, Kristi Lüdig, Tomas Säägi, Juhan Lindau, Juta Metsala, Leonard Abe, Kalli Hubel, Leo Säägi, Mark Holmberg, Robert Paju, Henry Raud, Peeter Jeeger, Erik Luiker, Erik Nippak.

Estonia Koor Walter Hallis

Head uut ja armast vana

Estonia Koor — peale edukat sümfooniakontserti veebruaris — astub Roman Toi taktikepi all jälle avalikkuse ette terve kontserdiga. Seekord toimub kontsert neljapäeval, 2. juunil Toronto Ülikooli Muusikafakulteedi Walter Hallis. Estonia Koor on seal kontserte andnud nüüd juba kolmel aastal. Eelseisev kontsert toetub oluliselt kahele põhilisele elemendile: eesti keele ja meele küsimus ühelt ning rahvaviisi ja -luule teiselt poolt.

Omaaegse Eesti Vabariigi hümni noorendamise eesmärgil korraldati vabariigi ajal nii sobiva luule kui laulude võistlus. Uut hümni sellelt võistluselt ei saadud, aga koorikirjanduse tuli juurde väärtuslikku, patriootiliselt kaunist loomingut. Juhan Aaviku sügav-tõsine „Püha, põline ja üllas" on üks nende seas.

Selle laulu vaimus kulgeb kogu kontserdi esimene osa, rakendades muuhulgas laule ka Mart Saare ja Mihkel Lüdigu loomingust.

Eriliselt terava fookuse toovad kavasse kaks laulu Veljo Tormise tsüklist „Mõtisklusi Hando Runneliga"

ning (seekord klaveri saatel) Artur Kappi kantaat „Päikesele". Tormise tsükkel „Mõtisklusi Hando Runneliga" on rida aforismlikke lühiluuletusi-kompositsioone. Igas neist leidub üks mõtlemapanev küsimus. Antud palades tullakse otseselt ja ilustamata eesti keele juurde.

Artur Kappi kantaat „Päikesele" on ajaloolisi helitöid. Artur Kapp kirjutas selle töö Mihkel Veske samanimelisele luuletusele ning see vokaalselt ülinõudlik kantaat toodi esiettekandele suvel 1913, Estonia teatrimaja avakontseril. Kantaadis leiduv soolopartii on seekord — värske EKK stipendiaadi — sopran Monica Zerbe hoole all. Estonia Koor naudib siin ise ka möödunud hooajal East York Symphony'ga ühiselt antud sümfooniakontsertide vilja.

Koori kontserdi teine osa sisaldab rea rahvaluulele, -viisile rakendunud laule, nagu Riho Pätsi „Jaan läeb jaanitulele" ja Roman Toi „Pulmamaja tundemärgid".

Viimane neist sündis Looming 80 loengute/loomingu demonstratsioonina rahvaviisi rakendamisest heliloomingusse.

Maimu Miido südamlik ja erk Anna Haava sõnadele loodud „Tuksuv süda" on küll kompositsioon, aga oma koe ning otsekohesuse läbi pretendeerib peagu rahvaviisile.

Ja siis on koori kavas veel salapärane Peterson-Bergeri „Männikus", mille tõlge on Evald Raidilt

ning lõpuks Juhan Jürme igihaljas „Rukkirääk",

pala, millega Estonia Koor kaunistas Marie Underi juubelisünnipäeva aktust.

Kontserdi solistidena esinevad seekord Estonia alg-aegade tugisambad: Lindau õed ning pianist Omar Daniel.

Lindau õed rakenduvad seekord Veljo Tormise heliloomingu teenistusse. Nad esitavad Tormise sarja „Etüüdid helilaadides".

See Tormise teos on nagu uus lehekülg eesti kooriliteratuuri ja stiilide ajaloos — küll lihtne ja läbipaistev, kuid uudne ja värske.

Lindau õed hiilgasid selle esitamisel äsjase „Lootuse" koori tuluõhtul ning nõustusid rõõmuga selle Tormise omapärase helitööga rikastama ka Estonia Koori kontserdi kava.

Kontserdi instrumentaal-solistiks on muusikafakulteedi lõpetamise lävel seisev, samuti värske EKK stipendiaat, pianist Omar Daniel. Omar Daniel oma esinemisega vaatab nii üle piiri lõunasse, mängides ühe pala George Gershwinilt ning läheb siis Lõuna--Ameerikasse, mängides argentiina päritoluga helilooja Alberto Ginastera ulatusliku ja dramaatilise „Sonaadi klaverile".

Koori saatjana klaveril Kappi ja Jürme helitöödes esineb — jällegi värske EKK stipendiaat — pianist Liina Teose.

Kogu muusikaliselt ja sisult vaheldusrikas ja mitmekülgne kontsert algab kell pool kaheksa õhtul Toronto Ülikooli Muusikafakulteedis.

Meremees hüppas ära Rouen'is

Rouen'i sadamas viibimisel hüppas seal viibivalt Nõukogude laevalt ära 33-aastane eesti meremees Sulev Viikna ja taotles poliitilist asüüli, mis prantsuse võimude poolt nüüd on jaatavalt otsustatud. Ärahüppamine toimus 29. aprillil.

Telefonikontaktil Pariisiga kuuleme, et Sulev Viikna on käinud Leningradi ja Tallinna merekoolides ning on saanud kaugesõidukapteni ettevalmistuse. Ta ei olnud aga laeval kaptenina. Tal ei ole Eestis perekonda.

EPL

Khomeini kritiseeris Reaganit

BEIRUT — Iraani juht ajatollah Ruhollah Khomeini kritiseeris USA presidenti Ronald Reaganit, kes toetab Bahai-usulisi Iraanis, kuid kelle kohta Teherani raadio on öelnud, et nad on Iisraeli spioonid. Khomeini ütles, kuidas võib Reagan nii palju muretseda just nende inimõiguste eest, aga pole kunagi öelnud sõnagi Iraagi kuritegudest Iraani ja Iraagi inimeste kaitseks. Kas need ei ole inimolendid? küsis Khomeini.

Rootsi auhind Elin Nõmmikule

Angpanneförening (Aurukatlaühing) jagab igal aastal välja auhinna energiaalase informatsiooni kirjutajaile. 1982. a. eest määras zhürii auhinna ajakirjanik Elin Nõmmikule.

Motivatsioonis üteldakse, et Elin Nõmmik kirjeldab oma reportaazhides kõrgeefektiivse energia küsimust kergestimõistetavas ja informatiivses vormis. Tema artiklid annavad nii eriala asjatundjaile kui ka kõigile tehnikast huvitatuile suurenevaid teadmisi tehnika võimalusist ja selle majanduslikest aspektidest.

Auhinnasumma on 15.000 krooni (ca $2500).

Kodumaa külastajalt: hinnatõusud Eestis

Eestis ollakse toiduga hädas. Hinnad on kõvasti tõusnud, kilo leiba, mis maksis mõned aastad tagasi 12—15 kopikat, maksis nüüd juba 50 kop., mis 60—80-rublalise kuupalga kohta pole sugugi odav. 3-kopikaline trammisõit ja 4-kopikaline trollibussisõit maksavad nüüd 5 kop. nagu bussisõit enne. Kui vahetad sama reisi ajal sõidukit, siis tuleb uuel sõidukil jälle pileti eest maksta.

Liha olevat olnud kuskil praegu (s.o. maikuul) saada umbes 10 rubla kilo. Nii et oma terve kuupalgaga võid osta 8 kg liha. Kohvi hind — kui on saada, on endiselt 20 rubla kilo.

Tass süüdistab:

Soome ajaleht provotseerib

MOSKVA — N. Liidu teadeteagentuuri Tassi teatel alustas Soome ajaleht „Ilta-Sanomat" (Õhtu Uudised) üllatuslikku kampaaniat N. Liidu vastu just hetkel, kui mõlemad riigid tähistasid Yya (Ystavyys, yhteystayö ja apunantu) kokkuleppe 35. aastapäeva.

Tassi ajakirjanik Juri Borishov ütles maikuu keskel, et „Ilta-Sanomat" on viimasel ajal üha sagedamini esinenud lääneriikide sõjalise liidu NATO ja selles suunas olevate soomlaste vaadete avaldajana.

„Nõukogude Liidu ja Soome heanaaberlike suhete eduline areg

ja pidev süvenemine ei ole meelepärane sellise koostöö vaenlasile,"

märkis Borishov oma artiklis, mille pealkirjaks oli „provokatsiooni väljamõeldis".

„Ilta-Sanomat" on avaldanud hulga kirjutisi, millede provokatiivne iseloom ei äratavat kahtlusi. Lehtede lehekülgedel on olnud artikleid, kus sihilikult võltsitakse Nõukogude-Eesti elu, mis sisaldavad väljamõeldisi seal teostatavast venestamisest, nimetas Tassi reporter.

Tassi kaastöölise meelest „Ilta-Sanomates" avaldatud artiklite kirjutajad ja koostajad

toimivad vastupidi Nõukogude Liidu — Soome suhete kasulikkuse huvidele.

„Mis puutub nö. „venestamisesse" Eestis, siis see temp pole sugugi uus. N. Liidu vastased on alati lasknud liikuma sellesarnaseid väljamõeldisi, soovides külvata vastuolusid Nõukogude riigi ja teiste rahvaste vahele", kirjutas Borisov.

Vaheldusrikast ja sisukat kava

„Lootuse" edukas tuluõhtu

15. mail andis „Noortekoor Lootus" ulatusliku esinemis-seeria Peetri kirikus. Kontserdi eesmärgiks oli hankida toetust eelseisvale koori väljasõidule San Franciscosse. „Lootus" on seal külaliskooriks Läänekalda järjekordsel Eesti Päeval.

Koori koosseis on stabiilne ning Rosemarie Lindau juhatusel kasvanud hinnatavaks vokaalmuusika ansambliks. Nende laulmine on sisutihe, intonatsioon ja diktsioon eeskujulik, ergo heakvaliteediline muusikakost siit „idarannikult".

Koori kava, mis läbi viidi kahes järgus, on väga mitmepalgeline ja vaheldusrikas: ulatudes sügavast eesti tõsisest isamaalikust tundest kergejalgse dshäss-stiilini. Aga igale laulule suudeti anda poeetilist sisu ilmestav välimus. Eriti tahaks esile tõsta Mihkel Lüdigi laulu „Süda", ja Miina Härma „Veel kaitse kange Kalev" kõlas vaatamata koori arvulisele koosseisule tõepärase majesteetlikkusega.

Üksikesinejaid, koori kõrval, oli veel mitu ning neist igaüks sooritas oma etteaste heade tulemustega. Siin olid — just Noorte Talentide kontserdilt Eesti Majast saabunud selleaastased EKK stipendiaadid sopran Evi Valge ja obonist Mart Laanemäe. Neid mõlemaid assisteeris klaveril kindlakäeline Margit Viia. Ja siis veel Taivi Lõbu ning Kiki Misom.

Tuluõhtu üheks haripunktiks oli Veljo Tormise tsükli „Etüüdid helilaadides" esitamine kolme Lindau: Rosemarie, Elleni ja Reeda poolt.

Tuluõhtul toimus ka kaks loteriid, mis kiiresti läbi müüdi ning viidi läbi nn. hollandi oksjon, mille jooksul pr. Osko poolt kingitud vatiteki müügist laekus veel omakorda viisaks summa.

Kuigi tuluõhtu oli kujundatud „Lootusele" reisikulude osalise katmise sihiga, ja loodame, et sellest üritusest saadud sissetulek „Lootuse" koori välja sõitev koosseis kasu saab, tuleks siiski veel väita, et suur tulu, muusikaline ja südamerõõmu tulu ühest eesti noorte üritusest oli kõigile neile, kes 15. mai pärastlõunal olid tulnud veel Peetri kirikusse. Ja neid oli kenakene hulk.

Õhtu sündmuste sidujaks ja „sõnameheks" oli Tõnu Naelapea. Ta sooritas oma ülesande ladusalt ja sõbraliku huumoriga.

T

Generatsioonide vahekorrad

Täiskasvanud laste ja nende vanemate vahekorra üle toimus loeng Toronto Eesti Baptisti koguduses. Magister Mare Toompuu ja pastor Edgar Toompuu vaatlesid neid probleeme, püüdes leida viise, kuidas vältida vahekordade teravnemist. See on iseendast järjest suurenev probleem, kuna tänapäeval vanemate inimeste arv kasvab kiiremini Tuleb arvestada, et praeguse generatsiooni vältel 85-aastaste ja vanemate inimeste arv kolmekordistub, eriti kui iive püsib nulli piirides.

Füüsiliste nähete kõrval nagu vähem energiat, meeleteravuse vähenemine, maitsetunde muutumine, kontide naksumine, hingeldamine jne. ilmnevad ka psühholoogilised nähted nagu kõrvalejäetu, tarbetu ja eemalelükatu tunne. Paratamatult on noored kõikjal esirinnas. Meie elutegevus määrab, kes meie oleme ja olles tööprotsessist välja lülitatud, võime kergesti kaotada oma identsuse. Kuigi vanema inimese mälu väheneb just eilsejuhtunu osas, tulevad lapsepõlvesündmused aina selgemalt meelde. See aga ei tähenda, et intelligentsus oleks vähenemas. Nii mõnedki 70—80-aastate piirides lähevad veel ülikooli ja lõpetavad edukalt oma õpingud. Vanema inimese mälu töötab küll aeglasemalt, aga on sügavam ja täpsem.

Depressioon on üks valusamaid probleeme, mis sageli kaasub iseseisvuse kaotamisega. Olenemine oma lastest tekitab isikliku väärtuse langemise tunde, mille vältimiseks hakkab vanem sageli segama laste ja lastelaste ellu.

Üleliigne õpetamine ja muretsemine nende heaolu eest pole tegelikult vajalik, kuigi see rahuldab muretsejat.

Lesepõlve üksildustunne võib samuti tekitada depressiooni. Statistika järgi on viis korda rohkem naisleski kui mehi. Inimese põhiline vajadus on ühiskond, kuhu ta tahab aktiivselt kuuluda, vajadus olla vajalik, anda oma panus millekski. Sageli inimese vastutus- ja kohustustunne avaldub loomade — koerte, kasside — erilises hoolitsuses. Oleks vajalik leida uusi alasid, mis asendaks varasema töö. Oluline on huvikohane isetegevus, teiste vanemate aitamine, kõik mis tegevuses hoiavad.

Vanemad peaksid silmas pidama asjaolu, et ka nende lastel on omad probleemid, millega on tihti raske hakkama saada. Ka kartus saada vanaks! Et paremini aidata oma vanemaid, siis laske neid tegutseda. Kõige parem on kui vanavanemad tegelevad lastelastega. Nende vahekord on ikka siiras ja laste elu rikastub mitmekülgselt. Kõige olulisem on, et kaks generatsiooni oleksid koos, räägiksid ja arutaksid kõik oma probleemid läbi. Mõistlik asjade ja olukordade arutamine tuleb püüda alati elav hoida.

Pagulase olukord on mitmeti erinev. Piiratud keeleküsimus on takistuseks naabriga läbikäimisel, arsti juures jne., siin on laste abi sageli vajalik. Samuti on kultuur erinev ja võõras.

Minevik on osa meist, meie arenemisest ja kasvamisest. See on aga kaugel ja otsene kontakt puudub.

Siin on meil, eestlastel, oma seltsid ja klubid olulise tähtsusega, kus aktiivsust, talente ja võimeid on võimalik rakendada, mis muidu paratamatult raisatakse.

Usklik inimene on siin eelistatud olukorras: tal on perekondlik vahekord oma koguduses; identsuse küsimus on erinevas pildis; ta teab, et Jumal on ta loonud, kelle silmis inimene on väärtuslik; surma suhtes annab usk julguse teades kuhu inimese hing läheb pärast tema surma; samuti haarab koguduse aktiivsus ühel või teisel viisil kõiki oma liikmeid.

Võibolla poleks õige isoleerida vanu erinevatesse kodudesse.

Vanaduspäevadki peaksid olema veedetud samas miljöös, sõprade ja tuttavate keskel, kus suurem osa elust elatud.

Kui lapsed ka oma tööülesannete tõttu peaksid teise linna asuma, oleks siiski nende vanematel parem jääda ühiskonda kus elatud.

26. mail peetud Wintario loterii loosimisel langesid 100.000-dollarilised peavõidud piletele nr. 499772, $10.000 võitsid nr-d 527955 ja 819331, $1000 — 62800, $100 — 6890, $10 — 842, $50 segijärjekorras numbrid 059690 ja tasuta piletiraamatu numbrid 01. Nädala müstilise preemia võitsid numbrid 68865.

Sündmuste kalender

- **Kolmap., 1. juunil kell 7.30 õ. Tartu College'is — Pilkav Klio: John Reed Eestis.**
- **Neljapäeval, 2. juunil kell 7.30 õ. Edward Johnson Bldg., Walter Hall'is „Estonia" aastakontsert.**
- **5.—19. juunini Wycliffe College'is EELK Usuteaduse Instituudi 6. õppeaasta loengute periood.**
- **Laupäeval, 2. juulil Seedrioru Suvihari '83 pidustused.**